

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva
ulica 5 — Telefon 31-22, 31-23,
31-24

Unseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva
ulica 5 — Telefon 31-22, 31-23, 31-24
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42
Racuni pri post. ček zavodu: Ljubljana
št. 17.748

IZKLUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje
iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12.—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 6
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

Derna oltrepassata

3500 prigionieri, 370 carri armati e 192 cannoni distrutti o catturati

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 5 gennaio il seguente bollettino di guerra n. 614:

Truppe dell'Asse, oltrepassata Derna, continuano l'inseguimento del nemico verso est.

Nei combattimenti che si sono svolti in Cirenaica, sono stati fino al 31 gennaio catturati 3500 prigionieri, distrutti o catturati 370 carri armati e 192 cannoni. L'ar-

ma aerea, in stretta collaborazione con le forze di terra, ha ripetutamente bombardato colonne ripiegate e retrovie avversarie causando incendi e distruzioni.

Le azioni offensive delle aviazioni italiana e germanica contro Malta sono proseguite senza sosta: basi aeree e navali risultano attaccate con successo e numerosi obiettivi centrati.

Velivoli inglesi hanno ieri lanciato bom-

be dirompenti nei dintorni di Palermo colpendo un treno: quattro morti fra il personale di servizio. La difesa contraerea e la nostra caccia sono prontamente intervenute. Dei sei apparecchi partecipanti all'incursione, uno è precipitato in mare nei pressi del comune di Santa Flavia, un altro si è infranto al suolo in una frazione del comune di Prizzi: parte degli equipaggi, salvatisi, è stata catturata.

Izialovljeni sovjetski napadi

Uspehi pri nemških protinapadih — Uničenje na srednjem odseku obkoljenih sil — Uspeh v borbi proti sovražnemu konvoju pri Solumu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 5. jan. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodnem bojišču se je izjalovilo mnogo sovjetskih napadov, pri čemer so bile nasprotniku prizadete zelo hude izgube. Pri svojih protinapadih so nemške sile dosegale krajevne uspehe. V srednjem odseku bojišča je bila skupna sovražnih sil obkoljena in uničena. Skupine letal so uspešno napadle zbirajoče se sovražne čete, kolone na pohodu in letalska oporišča.

Ob vzhodni obali Severne Amerike so potopile nemške podmornice 6 sovražnih tovornih ladij s skupno 47.000 br. reg. tonami, med njimi 15.000-tonski parnik za prevažanje rude.

V severni Afriki se je nadaljevalo zasledovanje sovražnika preko Derna. Derna letala so razpršila britanske kolone zapadno od Tobruka in bombardirala ceste v sovražnem zaledju.

Po dosedanjih poročilih so italijanske in nemške čete meseca januarja v bojih v Cirenaiki ujele 3500 ljudi ter zaplenile ali uničile 370 oklopnih vozil in 192 topov.

Pred Solumom so nemške podmornice napadle britanski konvoj, ki so ga s četili rušili. 8 torpedi so zadeli več ladij. Verjetno je, da se je potopil en britanski rušilec.

Nemška bojna letala so v spremstvu lovcev napadla luko Valletta na otoku Malta s težkimi in najtežjimi bombami. Vzhodno od otoka so bili trije angleški lovci v letalskih spopadih sestreljeni. Na nemški strani ni bilo izgub.

Pri Petrogradu odbiti sovjetski napadi

Berlin, 5. febr. s. Iz vojaškega vira se je zvedelo, da so nemške čete na področju pri Stiselsburgu v ponedeljek odbile več sovjetskih napadov. Na bojišču pred Petrogradom so sovjetski izvidniški oddelki lahko ugotovili, da so bile znatno ojačene nemške prednje straže. Sovjetske čete so se pripravile za napad, toda nemško topništvo je pričelo takoj učinkovito obstreljevati zbirajoče se čete ter jih razpršilo in jim prizadelo zelo hude izgube, tako da so moral opustiti svoj namen.

Vzhodno od Derne

3500 ujetnikov, 370 tankov in 192 topov uničenih ali zaplenjenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 5. februarja naslednje 614. vojno poročilo:

Osne čete so prodrle skozi Derna proti vzhodu in se nadalje zasledujejo sovražnika.

V borbah, ki so se doslej razvile v Cirenaiki, je bilo do 31. januarja ujetih 3500 ljudi in zaplenjenih ali uničenih 370 tankov in 192 topov. Letalske sile so v tesnem sodelovanju z oddelki na kopnem ponovno bombardirale umikajoče se kolone in sovražno zaledje. Povzročile so požare in razdejaje.

Operacije italijanskih in nemških letal na Malto so se brez prestanka nadaljevale. Uspešno so bila napadena pomorska in letalska oporišča in je bilo mnogo naprav zadetih.

Angleška letala so včeraj z rušilnimi bombami bombardirala okolico Palerma in so zadela 1 vlak. Stirje železničarji so bili ubiti. Protiletalsko topništvo in naša lovska letala so takoj posegla vmes. Izmed 6 letal, ki so sodelovala pri napadu, je eno tresčilo v morje blizu občine Santa Flavia, drugo pa je tresčilo na tla v nekem naselju občine Prizzi in se razbilo. Del posadke, kolikor se je rešil, je bil ujet.

Zajet angleški oddelek

Rim, 5. febr. s. Italijanski in nemški oklopni oddelki so te dni vzhodno od Barce nenadoma napadli oddelek Angležev v angleškem zaledju ter ga po kratki borbi zajeli. Angleški kapetan, ki je oddelku poveljeval, je izjavil, da so ga poslali iskat angleške čete, ki so se pri umiku razpršile. Pregledal je obsežen teren, a ni nikjer našel nobenega vojaka. Zaradi tega je bil mnenja, da so angleške izgube mnogo večje, kakor je domnevalo poveljstvo. Angleški

kapetan je izjavil, da lahko trdi, da je bila 7. indijska brigada popolnoma uničena.

Angleška priznanja porazov v Cirenaiki

Stockholm, 5. febr. d. Zelo zanimiv članek o šibkosti preostalih britanskih sil v Cirenaiki objavlja londonski »Times«, ki piše, »da britanske sile v Cirenaiki dozdenev niso še dovolj močne, da bi mogle sprejeti borbo z Rommlinovimi četami. Bržkone mislijo britanske sile nadaljevati svoj umik. »Timesov« vojaški sodrnik piše nadalje, »da so britanske vojaške oblasti bolj naklonjene borbi na svojih črtah, do katerih vodijo skrajšane prometne zveze, dočim ima nasprotnik hkrati podaljšane oskrbovalne črte in da igrajo v puščavski vojni prometne zveze večjo vlogo kakor kjerkoli drugod in da je ta vloga lahko celo odločilna.« List piše nadalje, »da je Rommlov uspeh mnogo odvisen od tega, ali bo dobil ojačenja po morskem poti in sicer ponudi. Da so bila dosedanja Rommlova ojačenja znatna, — tako sodi »Timesov« vojaški dopisnik, — se vidi tudi iz dejstva, da italijanska divizija »Ariete« zopet nadaljuje borbo z novimi tanki. Večina Rommlovih tankov je italijanskega izvora tipa »M 13«. Se neprijetnejši pa so težko oboroženi nemški orjaški tanki tipa »4«, ki ima 75 mm topove in ki streljajo na oddaljenost 3 km. Na koncu svojega razmotrivanja priznava »Times«, »da je tehnična oprema italijanskih in nemških tankov superiorna angleškim tankom, zlasti kar se tiče strojev in opazovalnih aparatov.«

Piemontska princesa med ranjenci

Verona, 5. febr. s. Tu se je včeraj mudila princesa Piemontska. Obiskala je bol-

nišnice in vojne ranjence. Najprej je bila v vojaški bolnišnici, kjer je obdarovala ranjence in se toplo zanimala za njihovo stanje. Nato se je odpeljala s svojim spremstvom v civilno bolnico, kjer si je prav tako ogledala vse oddelke. Tudi tam se je zanimala za stanje vojnih ranjencev. Nato je bila v bolničarski šoli, v otroški bolnici in pri Rdečem križu, kjer je obiskovala tri bolničarke z vojnimi križcem za vojaške zasluge.

Iz Verone je odpotovala v Vicenzo, kjer so jo zastopniki oblasti svečano sprejeli. Tudi tam si je takoj ogledala vojaško bolnico in obiskala ranjence. Zatem je bila v civilni bolnici in se zlasti zanimala za materinski in dečji oddelke. Pozneje je bila v dečjem zavetišču, kjer je prisostvovala obedu otrok. Nazadnje je krenila še k Rdečemu križu, kjer je obiskovala 6 bolničark z vojnimi križcem za vojaške zasluge. Kakor v Veroni tako ji je ljudstvo v Vicenzi priredilo navdušene manifestacije.

Duce za letalstvo

Rim, 5. febr. u. V zvezi s spremembo pri inspektoratu letalskih sil je Duce včeraj sredi inspektorja teh sil generala Giovina hkrati z državnim podtajnikom za letalstvo generalom Hougerom. Generala Giovine mu je poročal o letanju pilotov vojnega letalstva v sedanji vojni. Obenem je Duce sredi tudi generala Aimona Gata, ki je bil imenovan za generalnega poveljnika teh sil. Duce je izrazil svoje zadovoljstvo nad duhom, ki vlada v teh silah, nad izredno delovitostjo in dragocnim prejemkom letalskih sil na področju specializirane pilotske službe. Duce je izrazil generalu Giovinu toplo zahvalo, nato je dal novemu poveljniku letalskega šolstva novo izdano novo letalskih programov na letalskih silah. (»Gazzettino«)

javičajo uradno, da so japonske sile zasedle mesto Paan, ki leži ob reki Salwen, 50 km severno od Moulemeina.

Bangkok, 5. febr. d. Po poročilih iz Ranguna je japonsko letalstvo v noči na sredo izvršilo tri zelo hude napade na vojaške objekte v Rangunu. Nadaljnje vesti z bojišča v Birmi javljajo, da so japonske čete sedaj že docela očistile vse področje Moulemeina poslednjih gnezd britanskega odpora, tako da je Moulemin z vso svojo okolico sedaj trdno v japonski posesti. S službenega japonskega mesta se tudi potrjujejo vesti, da so japonske čete zasedle Paan severno od Moulemeina.

Bern, 5. febr. s. Anglosaška agencija »United Press« beleži v poročilu iz Ranguna, da so se operacije, ki so se pričele na birmanskem gričevju, razširile sedaj že

Japonsko letalstvo v razmahu

Pristaniške naprave v Singapuru uničene — Hudi napadi tudi na Javo

Tokio, 5. febr. (Domei.) Japonski glavni stan je dopoldne objavil naslednje poročilo:

1. Letalstvo japonske vojske je z oporišč v Malaji z velikimi oddelki lovcev in bombnikov izvršilo 3. februarja silovit napad z bombami na Singapur. Z bombami so bile uničene vse pristaniške naprave v singapurski luki in v okolici dokov. Zatenenih je bilo mnogo velikih požarov. Nadalje je japonsko letalstvo z napadom iznenadilo sovražnikov konvoj transportnih ladij v singapurski luki. Ena velika sovražnikova transportna ladja je bila zadržana, druga prav tako velika ladja in tri manjše ladje so bile hudo poškodovane, ne vseh večjega števila manjših ladij, ki so bile prav tako poškodovane pri tem bombardiranju. Vsa japonska letala so se brez kakršnega koli sovražnikovega odpora v zraku vrnila nepoškodovana na svoja oporišča.

2. Na bojišču v Birmi je letalstvo japonske vojske istega dne presenetilo sovražnika s tremi zaporednimi napadi na letališče Toungoo. Veliki oddelki lovcev in bombnikov so uničili na letališču velik sovražnikov bombnik in še šest drugih bombnikov. Japonci niso izgubili nobenega letala.

3. Japonsko armadno letalstvo je z velikimi silami napadlo 3. februarja ob 13. Rangun in z bombami rušilo tamkajšnje vojaške objekte, medtem ko so druge skupine japonskega letalstva ob 14.30 istega dne nenadno napadle letališče Pegu, kjer so bile prav tako bombardirane letališke naprave.

Tokio, 5. febr. (Domei.) Popoldne je japonski glavni stan objavil naslednje poročilo:

Japonsko mornariško letalstvo, ki popolnoma obvladuje zračni prostor nad vodovjem Tihega oceana, je 3. februarja silovito napadlo razne točke otoka Jave, med drugim Sverabayo in Malang. V teh akcijah je japonsko letalstvo sestrelilo 85 sovražnih letal, izmed katerih jih šest ni bilo mogoče ugotoviti. S tem je japonsko letalstvo uničilo večji del sovražnikovih letalskih sil v tem prostoru. Japonsko letalstvo je v letalskih spopadih v okviru teh napadalnih akcij izgubilo samo eno letalo, medtem ko se trije drugi aparati pogrešajo. Japonsko letalstvo je 3. februarja ob zasledovanju sovražnikovih brodovja zapadno od Malaje bombardiralo in potopilo sovražno ladjo s 6000 tonami, eno ladjo s 3000 tonami in eno z 2000 tonami.

Na Borneu

Tokio, 5. febr. s. Japonski glavni stan je objavil, da so japonske sile, ki operirajo na severnem Borneu, zasedle važno strateško postojanko, kakih 100 km severno od otoka Tarakanu. V tem kraju je bilo interniranih 587 Japoncev. Japonske čete so jih osvobodile.

Berlin, 5. febr. u. V japonskih vojaških krogih se je zvedelo, da se lahko v resnici ves nizozemski Borneo smatra pod oblastjo Japoncev. Japonci so se izkrcali na zapadni obali otoka v Pontihaku, Pemangkatu in Sambasu, na severni obali v Kuchingu, Miriju, Brunelju, Jesaitu in Sandakuru, na vzhodni pa pri Tarakanu in Balikpapanu. Obkolili so na več točkah angleške in nizozemske sile, ki so bra-

nile otok. V notranjosti dežele se nekaj krajev še upira japonskemu navadu. (Ultimate Notizie.)

Napadi na Novo Gvinejo

Saungay, 5. febr. d. Iz Canberra javljajo, da so v zgodnjih jutranjih urah japonska letala ponovno napadla luko Moresby na vzhodnem delu Nove Gvineje. Avstralsko poročilo pravi, da je bilo poškodovanih več zgradb, da pa ni bilo človeških žrtev.

Varnostni ukrepi

v Avstraliji

Rim, 5. febr. s. »Daily Mail« beleži v poročilu iz Batavije med drugim, da nevarnost za Singapur od ure do ure narasta. Glede na to so v Sidneyu včeraj objavili načrte, ki se bodo izvedli v primeru, da bi Japonci vdrl v Avstralijo. Na osnovi teh načrtov bodo desetisoče živine premeslili z obalnega področja v notranjost dežele.

Kar se tiče položaja Singapura pravi list, da bi lahko postal angleški Tobruk na Daljnem vzhodu. Treba bo rešiti velike probleme, ni pa razloga za domneve, da Singapur ne bi mogel dolgo dobo vzdržati japonskega obleganja.

Prometne zveze pod vojaškim nadzorstvom

Tokio, 5. febr. s. Kontreadmiral Zemširo Hošima, direktor pomorskih zadev mornariškega ministrstva, je v poslanski zbornici izjavil, da bodo vse prometne zveze, ki se bodo uveljevale med Japonico in področjem Južnega Pacifika postavljene pod vojaško kontrolo, ker bodo v neposredni bližini bojnega področja. Nadzoroval jih bo mornariško ministrstvo.

Da bi se pospešila gradnja in popraviljanje ladij v svrhu izkoriščanja naravnih bogastev dežel na Južnem Pacifiku, je bila izdana tudi posebna odredba s takojšnjo veljavo, ki postavlja to industrijsko delo pod kontrolo mornariškega in prometnega ministrstva. Pozneje bodo postavljene tudi kontrole državnih oblasti neposredno tudi vseh ladjedelnic.

Varstvo kulturnih pridobitev

Tokio, 5. febr. s. V gornji zbornici je min. predsednik general Tojo na neko vprašanje izjavil, da je vlada podvela vse potrebne ukrepe, da se zaščitijo kulturne in znanstvene ustanove, ki so jih ustanovile zapadne države na področju, ki so ga na južnem Pacifiku v zadnjem času zasedle japonske čete. Predsednik vlade je izjavil nadalje, da namerava vlada v bližnji bodočnosti ustanoviti poseben centralni organ, ki bo proučil vsa sredstva za gospodarski in kulturni razvoj zasedenih južnih pokrajin.

Ameriški poslanik v Madridu pozvan v Washington

Madrid, 5. febr. u. Predsednik Roosevelt je pozval ameriškega poslanika v Madridu Aleksandra Widdela, naj nemudoma opotuje v Zedinjene države. (»Piccolo«.)

SPLOŠEN NAPAD NA SINGAPUR

Japonsko topništvo in letalstvo neprestano bombardirata singapurske utrdbe

Johore Bahru, 5. febr. (Domei.) S pristojnega japonskega vojaškega mesta javljajo, da se danes pričel splošen napad japonskih oboroženih sil na Singapur. Napadalne akcije je pričelo japonsko topništvo, ki je otvorilo preko 1 km široke morske ožine med Johore Bahru in singapurskim otočjem strahovit ogenj na britanske obrambne naprave Singapura.

Sanghaj, 5. febr. d. Po dospelih vesteh so japonske čete pričele množične napade na Singapur. Napadi so se pričeli hkrati z japonskega oporišča Johore Bahru in z mnogih drugih točk, ki leže na morski obali Malaje nasproti Singapuru. Podrobnih podatkov o sedanjem poteku japonskega napada še ni.

Sanghaj, 5. februarja. d. Po poročilih, ki so dospela v terek iz Singapura, so bile okrog Johore Bahru opažene močne koncentracije japonskih sil, da se po večerajšnjih službenih britanskih vesteh položaj pred Singapurom včeraj še ni bistveno izpremenil, ako se izzame narasla-joča aktivnost japonskega letalstva, ki je včeraj ves dan neprestano silovito bombardiralo britansko trdnjavo. Britansko letalstvo je s svoje strani obstreljevalo japonske vojaške transporte na prostoru pri Johore Bahru. Prav tako so Angleži s topniškim ognjem skušali motiti Japonce pri reparacijskih delih na nasipu, ki teče od Johore Bahru na singapurski otok. Britanska poročila pravijo nadalje, da je bilo pri japonskih letalskih napadih na Singapur ubitih v terek 70 ljudi, dočim jih je bilo nad 200 ranjenih.

Tokio, 5. febr. s. Japonski glavni stan je objavil v posebnem poročilu, da so japonski bombniki pri zadnjem letalskem napadu na Singapur razdeljali ladjedelniški baze »King Georges VI.« in uničili ter potopili cel sovražni konvoj. Letališče v Pegu in letalsko oporišče v Rangunu sta bili popolnoma razdejani.

Bangkok, 5. febr. d. Vojni dopisnik lista »Thai Mail« poroča z bojišča: Dasi ni mogoče napovedati definitivnega roka, kdaj bo padla singapurska trdnjava, je povsem gotovo in brez sleherne dvoma, da bo Singapur padel, pa naj bi se Britanci borili še s tolikšno hrabrostjo. Verjetno je, da se bo borba za Angleže končala z drugim Dunkerqueom. Dejstvo je namreč, da ima singapurska posadka edino možnost za beg na morskimi strani, povsem jasno pa je, da Japonci s to možnostjo tudi računajo in da bodo v primeru poskusnega umika angleške ladje napadene tako od japonskega letalstva iz zraka kakor tudi od japonskega vojnega brodovja z morske strani.

Bern, 5. febr. u. Poročevalec anglosaške agencije »Exchange Telegraph« poroča iz Singapura, da je v terek zvečer Singapur izgledal prav kakor London v času najhujših in najbolj dramatičnih letalskih napadov v zadnji zimi. V prvih jutra-

njih urah so se japonski bombniki pojavili nad mestom in na poslopja so pričele deževati bombe in letalski torpedi. Baterije protiletalske obrambe so bile neprestano v akciji, toda brez rezultata. Proti pol dnevu je dosegel japonski napad vrhunec. Sestreljena sta bila dva japonska bombnika.

Vsa obrambna in gasilska služba je bila mobilizirana za gašenje ogromnih požarov in očiščenje poti in cest od ruševin. Guverner Singapura, Shelton, je sam vodil reševalna, očiščevalna in gasilska dela. Singapur ni več prepoznaven. V mestu so izginile tudi vse politične in socialne razlike; v zakloniščih se kuliji družijo z aristokratskimi osebnostmi singapurskega otoka. (Ultimate Notizie.)

Stockholm, 5. febr. s. »Dagens Nyheter« poroča v svoji dopoldanski izdaji, da so japonski bombniki davi nadaljevali svoje napade na Singapur. Odvrgli so na mesto ogromne količine rušilnih in zažigalnih bomb. Angleška protiletalska obramba jim nikakor ni bila kos. Izbruhnili so novi veliki požari na raznih točkah mesta. Ves evropski okraj gori. Gasilci niti zdajke ne morejo obvladati elementa. Čim bolj prično gasiti, jih nov letalski alarm požene nazaj v zaklonišče. Pri civilni obrambi se Angleži poslužujejo skoraj izključno Kitajcev. Ostalo azijsko prebivalstvo noče sodelovati.

Prodiranje v Birmi

Angleškim četam grozi obkolitev

Sanghaj, 5. febr. d. Po poročilih z bojišča v Birmi nadaljujejo japonske čete svoje napade na 80 km dolgi fronti, ki poteka ob reki Salwen in ki ima svoj skrajni južni konec severno od Moulemeina. Skrajni severni konec pa pri Paanu. Po silovitih pripravljanih ognju topništva so japonske čete prekorčile reko Salwen hkrati na več točkah in potisnile britanske čete z zapadnega rečnega brega dalje proti zapadu. Po vesteh iz britanskega vira, v kolikor so dosepele v Sanghaj do srede zvečer, je prišlo do močnega spopada med britanskimi in japonskimi četami na nekem mestu, približno 50 km severno od Moulemeina. Nadaljuje se tudi japonski pritisk v smeri proti Martabanu. Japonske čete so se v posebnih majhnih kolnih izkrcala na otoku Tjangson pred izlivom reke Salwen, kakor tudi na raznih točkah obale na obeh straneh rečnega izliva ter

severno od otoka Tjangson. Z izkrcanjem japonskih čet na omenjenih točkah v južnem delu malajske fronte kakor tudi s prekorčanjem reke Salwen v severnem delu, zlasti v okolici Paana in Martabana, so prišle britanske čete v skrajno nevaren položaj, ker jim groze nadaljnji japonski napadi z boka, kar utegne dovesti do zlo- ma celokupne britanske obrambne fronte. Japonsko letalstvo je nadalje zelo aktivno in podpira operacije japonske pehote. Japonska letala so bombardirala tudi britanske zaledje, posebno pa vojaške naprave in zbirališča sovražnikovih vojaških sil v Paanu, Martabanu in Rangunu. V sredo ponoči so vsa ta oporišča japonski bombniki ponovno bombardirali. Posebno velika škoda je bila povzročena na vojaškem letališču v Rangunu, kjer je bilo zopet porušeni več vojaških objektov.

Tokio, 5. febr. d. Z birmanskega bojišča

Kriza egiptске vlade

Naraščanje protiangleškega razpoloženja

Stockholm, 5. febr. d. Iz Londona poročajo, da je egiptski kralj Faruk v drugo poverti sestavo nove egiptске vlade vodilje stranke Vafd, Nahas paši. Računajo, da bo Nahas paša sestavljal novo egiptsko vlado do petka, ko bo predložil kralju seznam oseb bodočega kabineta. Po zadnjih vestih iz Kaira — pravijo informacije iz Londona, — je Nahas paša kot šef stranke Vafd zahteval kot pogoj za sestavo nove vlade razpustitev sedanjega parlamenta, češ, da ne ustrezajo več sedanjim političnim voljam. Egipt in da se morajo razpisati nove parlamentarne volitve. Te zahteve šefa stranke Vafd beleži London brez komentarja.

Ankara, 5. febr. u. Kralj Faruk je pričel konsultacije v zvezi s sestavo nove vlade. Sprejel je v avdientiji tudi volitelja vafidovcev Nahasa Pašo. V javnosti je ta avdienta zbudila veliko pozornost, ker je vafidovska stranka odklonila sodelovanje v koalicijski vladi. Stranka se je postavila na stališče, da bi bilo treba parlament razpustiti. V takem primeru bi pri volitvah sama dosegla popolno večino. Trenutno ni znano, ali je Nahas paša sedaj pripravljen sodelovati z drugimi političnimi voditelji ali pa namerava sestaviti homogeno vafidovsko vlado. Med kanlidati za ministrskega predsednika zavzema Nahas paša nedvomno važno mesto.

Kar se tiče krize egiptске vlade, se je zvedelo nekaj podrobnosti. Pri začetku proslavi obletnice smrti Mohameda Mahmuda je prišlo do incidentov, sprico katerih se je spor med anglofilni in nasprotniki Angležev še ojačil. Do nadaljnjih demonstracij je prišlo v kairskem vseučilišču. Tedaj so demonstranti laji v polni meri izrazili svojo nezadovoljstvo z vlado Sihrija paše, ki je bila popolnoma v službi Anglije. Čeprav pravih vzrokov krize ni iskati v teh incidentih, vendar pr. čajo, da so bili v gotovi meri vzrok spora med Sihri pašo in egiptsko javnostjo. (Piccolo).

Zvišanje cen tobaka

Ljubljana, 5. februarja.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odreja na osnovi Kr. zakonskega dekreta z dne 3. maja 1941/XIX št. 291., kr. zakonskega dekreta z dne 10. maja 1941/XIX št. 115, ki je bil spremenjen v zakon 8. avgusta 1941/XIX št. 904. in se e nanaša na ustanovitev monopola v Ljubljani, ski pokrajini ter na osnovi ministrskega dekreta z dne 1. junja 1941/XIX sprico potrebe, da se cene tobaka, ki se produrajo v Ljubljani in v Ljubljanski pokrajini, prilagode cenam tobaka, ki se prodaja v ostali pokrajini, naslednje povisjanje cen tobaka krajjevnega izdanka, ki se uveljavlja s 5. februarjem 1942.XX.

Tobak za nosiljanje: Burmut od 24 na 28 Lir za kg.

Zvečinski tobak od 60 na 80 Lir za kg.

Rezani tobak: Savski od 110 na 160. Ekstra od 150 na 220, tobak za pipo 1/a od 75 na 100, 11/a od 55 do 75 Lir za kg.

Cigare: Virginia od 160 na 200, Portorico od 120 na 180, kratke od 80 na 160 Lir za kg.

Cigarete: Neretva od 240 na 320, Morava od 200 na 260, Zeta od 180 na 220, Ibar od 180 na 180, Drava od 130 na 150 Lir za kg.

Tobačni ekstrakt: V pločevinastih skafih po 5 kg od 250 na 3, v zabojih od 100 na 240 Lir za kg.

Ljubljana, 5. februarja 1942.XX.

Visoki Komisar: Emilio Graziosi.

Natečaj za monografijo o italijansko-slovenskih kulturnih odnosih

Ljubljanska vseučiliška organizacija razpisuje v sodelovanju z zavodom za italijansko kulturo natečaj za monografijo o italijansko-slovenskih kulturnih odnosih. Natečaj je rezerviran za člane O. U. L. (Ljubljanske vseučiliške organizacije) in I. C. L. (Zavoda za italijansko kulturo), če niso stari nad 20 let. Monografijo je treba pripraviti v italijanskem in ne sme obsegati nad 15 tipkanih strani, izročiti pa jo je treba do 28. februarja 1942.XX.

Predložene monografije bo presojala komisija, v kateri bodo zastopniki Visokega komisarja, rektor vseučilišča, poverjenik O. U. L., direktor Zavoda za italijansko kulturo, 1 vseučiliški profesor in 1 italijanski zgodovinar ljubljanske univerze. Za tri izbrane monografije bodo podeljene tri denarne nagrade po 500, 300 in 200 lir. Prejemnikom jih bo izročil Eksc. Visoki komisar.

Slike iz Pariza

Pariski dopisnik milanskega lista »Il Popolo d'Italia« je objavil pred dnevi doljši dopis iz Pariza, iz katerega posnemamo nekaj podrobnosti.

Pogled v Francijo po premirju je kaj zanimiv. Že nekaj časa sem se opazila izdajanje zakonskih določb, ki naj vzpostavijo vrednote, ki sta jih fašizem v Italiji in narodni socializem v Nemčiji že davno pravilno ocenila. Seveda gre pri tem bolj za proglase in papirnathe dekrete, kakor pa za njih dejansko izvajanje. Fašistični in narodnosocialistični zakoni pa so padli na rodovitna tla dveh izvršenih revolucij, medtem ko izhaja nova zakonodaja Francije po premirju iz zelo zmedene programatične revolucije, ki jo še vedno duši stari demokratski sistem.

Tako se je začela zdravstvena kampanja na novih osnovah, medtem ko je po ulicah francoskih mest videti še vedno vse polno bolnih ljudi, navajenih na nočno življenje v kabareti in hišah zabave. Poskušalo se je organizirati tudi hrano za šolsko mladino, toda listi se pritožujejo, da je te hrane deležni le kakih 50 izmed tisoč, pa še ti so izbrani brez vsakega merila, zlasti v pogledu socialnega položaja. Izdan je bil nadalje odlok, da ne smejo židje izvrševati nekaterih poklicev, toda posledice izvajanja teh odredb se še ne poznajo. Značilno posnemanje fašističnih pobud predstavlja tudi najnovejša ustanovitve odlikovanj za zaslugi pri delu in za priznanje ljubezni do zemlje, medtem ko se na drugi strani pobija z vsemi sredstvi tako zvana »črna borza«.

Zelo stroge odredbe so bile izdane za varčevanje električnega toka. Pariska prefektura pripravlja sedaj tudi že odredbo o zatvoritvi kabaretov in vseh nočnih zabavišč enkrat na teden, izključno bodo najbrž samo kinematografi. Veliko prometno omejitev pomeni ukinitve mnogih postaj podzemne železnice, tako da nastaja sedaj za mnoge Parizane, navajene nočnega življenja, pravi problem, kako naj se vrnejo ponedelkom domov. Namestu tega pa so se zopet pojavili povsod kočijaži. Pojava teh kočij, ki jih je do sedaj kakih 90, daje nekaterim delom mesta izraz Pariza iz 18. stoletja.

Pariski kadilci so močno prikrajšani. Njihovo razburjenje je tem večje, ker jim pariske dame delajo precejšnjo konkurenco. Med možmi in ženami so zaradi tega spori na dnevnem redu. Čim kdo kje pusti za hrip zavojček cigarete, mu takoj izgine. Vrste kadilcev in kadilk pred trafikami na dan mesečne razdelitve tobaka so zelo dolge. Marsikdo prodaja svojemu bližnjemu v vrsti zavoj tobaka ali cigarete, če preden ga je sam kupil, seveda precej dražje. Z zavojem cigarete lahko dobiš vse, kar hočeš, samo drugega zavoja ne.

Kako Roosevelt zapravlja denar

List »Stampa Sera« doznava iz Lizbone: Iz Washingtona poročajo, da je predsednik Roosevelt zahteval od kongresa odobritev na najlajh 6 milijard 106 milijonov dolarjev za ojačenje vojnega brodogradnje. S temi novimi dodatki je bilo doslej skupno votiranih za ameriške brodogradnje 26 milijard dolarjev. Doznava se nadalje, da je predsednik Roosevelt pred nekaj dnevi podpisal smutek zakona, ki odobrava nakazilo 12 milijard 555 milijonov dolarjev za zgraditev 33.000 novih letal in preskrbo primerne oskrbe za vojsko. Ameriški listi pripominjajo k temu novemu kreditu, da bo od navedene vsote 4 milijarde dolarjev namenjenih za gradnjo letal za zaveziške države.

Ti podatki najbolj jasno kažejo, kako Roosevelt zapravlja ameriški denar za oborožitev, katere se Amerika ne bo niti mogla več poslužiti, ker bosta ob anglosaki vesilski doživeli prej popoln polom, preden bosta mogli vreti v borbo to, kar naj bi ameriška vojna industrija šele proizvedla.

Gospodarstvo

Za opremo novoporočencev in novorojenčkov bodo izdane posebne izkaznice z odrezki

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino je izdal okrožnico, ki se tiče izdajanja posebnih izkaznic za opremo ženina in neveste ter novorojenčkov. Da se prepreči nepravilnosti, ki so se dogajale z nabavnimi boni za novoporočence in novorojenčke, ki so jih izdajala okrajna glavarstva (mestno poglavarstvo) na različnih precej neprimernih obrazcih, so sedaj uvedene v ta namen posebne izkaznice, katerih veljavnost se razteza na vso Kraljevino. Trgovinska in industrijska zbornica bo dala natistiti potrebno število izkaznic, upoštevajoč število rojstev in porok v pokrajini ter jih bo razdelila na tej podlagi okrajnim glavarstvom, ostanek pa bo hranila kot zalogo za morebitna naknadna zaprosila okrajnih glavarstev.

Te izkaznice za opremo novoporočencev in novorojenčkov se bodo razlikovale od osebnih oblačilnih izkaznic Obsegrade bodo odrezke z eno ali več točkami (n. pr. 25 ali 10 točk) številk na odrezku ne bo označevala zaporedne številke, ampak vrednost

odrezka po številu točk. Uporabljali pa se bodo ti odrezki tako, da bo n. pr. trgovec za 2 m platna za osebno perilo odvez 6 točk na ta način, da bo izstrigel en odrezek s 5 točkami in enega z 1 točko, tako da bo porabil čim manj odrezkov. Za 6 točk torej ne bo smel odrezati 6 odrezkov z eno točko ali treh odrezkov po 2 točki.

Te izkaznice za opremo novoporočencev in novorojenčkov bodo stopile v veljavo 1. marca in jih bodo od tega dne naprej izdajala okrajna glavarstva namesto nabavnih bonov. Izkaznice za opremo ženina in neveste mora izdati ob naročilu olicen isto okrajno glavarstvo (mestno poglavarstvo), v čigar območju leži občina odnosno župnija, ki sta si jo zaročenca izbrala za kraj svoje poroke.

Število porok in pričakovanih rojstev (ali rojstev, za katere so bili izdani nabavni boni v januarju in februarju), je treba sporočiti Visokemu komisariatu kakor v prejšnjih mesecih.

Nagradno tekmovanje za pridelovanje semenskega krompirja

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednji pravilnik o nagradnem tekmovanju za najboljše pridelovanje semenskega krompirja.

Za obdelovalce zemljišč v Ljubljanski pokrajini se razpisuje nagradno tekmovanje za najboljše pridelovanje semenskega krompirja v proizvodni dobi 1942-XX. Za tekmovanje je predvidenih 30 nagrad v skupnem znesku 23.800 lir.

Nagrade so razdeljene takole: 1. nagrada 3000 lir, 2. nagrada 2500 lir, 3. nagrada 2000 lir, 4. nagrada 1500 lir, 5. nagrada 1000 lir; za naslednjih 25 nagrad pa so določeni tile zneski: 900 lir, 850 lir, 800 lir, 750 lir, 700 lir, 680 lir, 660 lir, 640 lir, 620 lir, 600 lir, 580 lir, 560 lir, 540 lir, 520 lir, 500 lir, 480 lir, 460 lir, 440 lir, 420 lir, 400 lir, 380 lir, 360 lir, 340 lir, 320 lir in 300 lir. Število in višina nagrade se lahko spremenita, ko se bodo nagrade dodeljevale, in sicer sporazumno z doseženimi uspehi tekmovalec.

Prošnje za sodelovanje v tekmovanju se morajo predložiti do 31. maja t. l. pristojnim glavarstvom (odnosno mestnemu poglavarstvu v Ljubljani). Okrajna glavarstva bodo prošnje do 5. julija poslala kmetijskemu oddelku Visokega komisariata. V prošnji naj navesti ime, priimek, očetovo ime in bivališče tekmovalec; ali je lastnik zemljišč ali je v delnem kolonstvu, souzivalec ali zakupnik; število in površino onih kosov zemljišča, kjer se bo prideloval semenski krompir in se bo pripravilo za tekmovanje, površina posameznih sort, pri čemer se mora tekmovalec omejiti le na one sorte, ki so najbolj prikladne razmeram posameznih okolišev in pokrajin. Najmanjša površina, ki se pripisuje k tekmovanju, je 3000 kv. metrov.

Tekmovanje bo vodil kmetijski oddelk Visokega komisariata v soglasju s Kmetijsko poskusno in kontrolno postajo v Ljubljani. Ko bodo zbrani in s posebnimi ogledi na mestu samem overjeni vsi podatki, ki se nanašajo na kose zemljišč, sprejetih v tekmovanje, bo sestavljen seznam tekmovalec po vrstnem redu. Pri sestavljanju seznama se bo upoštevalo naslednje: stopnja odnošnosti proti boleznim, zlasti proti viroznim boleznim; čistost in kakovost dotične sorte; izvor in predkaljenje semenskega krompirja; posebna pazljivost tekmovalec pri pridelovanju. Razen tega se bo upoštevalo: izpolnitost gospodarskih pripomočkov, orodje, stroji itd., zlasti kolikor se ta nanaša na shranjevanje semenskega krompirja (shramba).

Če je nagraden tekmovalec v delnem kolonstvu ali souzivanju, mora odstopiti ustrezen del nagrade kolonom ali souzivalcem, in sicer v razmerju, po katerem se delijo pridelki posestva. filmskim podjetjem »ENIC«. Nova družba je po najnovejših vesteh odkupila vse delnice dveh velikih budimpeških kinematografov »Forum« in »Capitol«. V obeh kinematografih bodo v bodoče predvajali premiere italijanskih filmov in bo družba sama stremela za tem, da se čim bolj uveljavljati italijanski film na Madžarskem.

Povečana Madžarska

Ob pričetu sedanje vojne je madžarska Narodna banka prenehala objavljati svoje tedenske izkaze in se od tedaj objavila le stanje ob koncu posameznih let. Za občni zbor delničarjev, ki bo 9. t. m., je sedaj madžarska Narodna banka izdala svoje letno poročilo za preteklo leto, iz katerega sledi, da je znašal obtok bankovcev ob koncu lanskega leta 1941 milijonov pengov, nasproti 1387 milijonov ob koncu leta 1940 7070 milijonov ob koncu l. 1939, 863 milijonov ob koncu leta 1938, in 466 milijonov ob koncu leta 1937. Obtok se je sicer precej povečal, toda slika je še vedno v vsakiem pogledu pomirljiva, če se upošteva, v kakšnem obsegu se je v zadnjih dveh letih povečalo področje države. O tem so bili pravkar objavljeni najnovejši podatki s posebnim oziranjem na luskosko štetje, ki je bilo izvršeno lani 10. oktobra v omer priključenem delu južne Madžarske, ki je pripadal bivši Jugoslaviji. To ljudsko štetje je pokazalo, da živi na področju priključene Bačke in Baranč, Prekmurja in Međimurja 1.025.000 prebivalcev. Celotna slika površine in prebivalstva novo priključenih pokrajin je sedaj naslednja:

	površina v kv. km	prebiv.
stara Madžarska	93.073	9.380.000
priključen južni del Slovaške	11.927	1.058.000
Karpatska Ukrajina	12.061	698.000
Sedmograška	43.104	2.573.000
Bačka, Baranja, Medimurje, Prekmurje	11.622	1.025.000
skupaj	171.787	14.734.000

Področje Madžarske se je torej v zadnjih treh letih povečalo za 78.714 kv. kilometrov ali za preko 46%, prebivalstvo pa je naraslo od 9.38 na 14.73 milijona, torej za 535 milijona duš ali za 56%. V priključenih področjih je Madžarska zamenjala prej veljavne valute v madžarsko valuto in je zaradi tega izdala pri zamenjavi češkoslovaškega denarja za 77 milijonov pengov, v Karpatski Ukrajini za 22 milijonov pengov, v Sedmograški za 215 milijonov pengov in v Južni Madžarski za 191 milijonov pengov, skupaj za 505 milijonov pengov. Sorazmerno največ je zamenjala tujih bankovcev v priključenih pokrajinah bivše Jugoslavije namreč povprečno za 190 pengov na prebivalca, v Sedmograški za 84 pengov, v Južni Slovaški za 72 pengov in Karpatski Ukrajini za nekaj nad 30 pengov.

Navzlic vstopa v vojno se Madžarska lani ni zadolževala pri novčanični banki. Dolgoročni dolg pri banki je ostal na neopredeljeni višini 210 milijonov pengov, kratkoročni dolg pa se je celo zmanjšal za 10 milijonov pengov. Če upoštevamo, da se je lani obtok bankovcev povečal za 597 milijonov in da od tega odpade na zamenjavo dinarjev in naknadno zamenjavo levjev 229 milijonov, tedaj vidimo, da se je dejansko povečal obtok le za 368 milijonov, kar pa je decela v skladu z večjo potrebo gotovine zaradi vojnega stanja in višje cene denarja. Madžarska je lani emitala d. v. notranji posojili, in sicer v skupni višini 350 milijonov pengov.

Gospodarske verti

Italijanski izvoz filmov na Madžarsko. Iz Budimpešte poročajo, da je bila nedavno ustanovljena družba za izposoanje filmov »Esperia« d. d. Podjetje je ustanovili italijanski državni zavod »Istituto Nazionale Luce« skupaj s poldržavnim

filmskim podjetjem »ENIC«. Nova družba je po najnovejših vesteh odkupila vse delnice dveh velikih budimpeških kinematografov »Forum« in »Capitol«. V obeh kinematografih bodo v bodoče predvajali premiere italijanskih filmov in bo družba sama stremela za tem, da se čim bolj uveljavljati italijanski film na Madžarskem.

Italijansko-rumunska trgovina. Po rumunskih uradnih podatkih je znašal v prvem polletju lanskega leta rumunski izvoz v Italijo 1858 milijonov, izvoz iz Italije pa 1420 milijonov levjev. Peleč Italije je rumunski zunanji trgovini se je ponovno povečal in je od rumunskega uvoza odpadlo 15.4% na Italijo, od rumunskega izvoza pa 11.6%. Italija je lani v prvem polletju dobavljala Rumuniji največ tekstilnih izdelkov (za 427 milijonov levjev), nadalje kovinskih predmetov (za 234) in sladkorja (za 214). Glavni predmet rumunskega izvoza pa so bila mineralna olja. Izvoz rumunskega mineralnega olja v Italijo se je navzile vojnem dogodkom na Balkanu v prvem lanskem polletju dvignil na 1653 milijonov levjev nasproti 736 milijonov v istem razdobju prejšnjega leta. Zmanjšal pa se je izvoz žita.

Prva hrvaška štedilnica, podružnica Ljubljana, je z dnem 1. februarja 1942 pretvorila vloge na knjižice in na tekoče račune »stara dobroimetja« v smislu naredbe Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino z dne 14. junija 1941-XIX št. 44 čl. 2, točka c in v navadne vloge, to je v take, s katerimi morejo vlagatelji razpolagati mesečno z 10% celotne vloge, oziroma pri vlogah, manjših od 19.000 lir s 30%, v tem drugem primeru pa največ do 1.900 lir mesečno, s to spremembo člena 3. odstavka 1. zgoraj citirane naredbe, da se celotni znesek vloge lahko naenkrat odpove z rokom 3 mesece šele po 1. decembru 1942.

Prijava obveznosti nasproti inozemstvu na Spodnjem Stajerskem. Z odlokom od 30. januarja je šef civilne uprave za Spodnjo Stajersko pozval vse osebe, tvrdke in ustanove s sedežem ali stanovanjem na Spodnjem Stajerskem, da morajo prijaviti svoje obveznosti v inozemstvu, ki presegajo 1000 mark. Prijavitelj je vse obveznosti nasproti osebam, tvrdkam, denarnim zavodom in ustanovam, ki imajo sedež ali stanovanje v inozemstvu ne glede na zapadlost, način dolga in valuto. Med obveznostmi v inozemstvu in terjatvami v inozemstvu v načelu ni možna kompenzacija. Pri obveznostih v višini 1000 mark in več morajo dolžniki prijaviti naslov upnika, manjše terjatve pa se prijavijo sumarično, toda ločeno po deželah in valutah. Navesti je tudi zapadlost ali verjetno zapadlost.

Poslovanje elektrarne v Ozlju ob Kolpi. Mestna občina v Karlovcu ima ob Kolpi v Ozlju nedaleč od meje Ljubljanske pokrajine veliko hidroelektrično centralo, ki oskrbuje s tokom vso tamšnjo okolico in dobavlja tok po daljnovodu tudi v Zagreb. Po pravkar objavljenih podatkih za lansko leto je ta elektrarna lani proizvajala 18 milijonov kilovatnih ur električnega toka. Od tega je oddala 6 milijonov kilovatnih ur zagrebški elektrarni in krajem, ki so elektrificirani preko Združenih električnih central. Elektrarna v Ozlju oskrbuje s tokom tudi sosednje kraje v Ljubljanski pokrajini predvsem Metliko, Črnomelj in Gradac.

Obnova prometa na dubrovniški progi. Iz Zagreba poročajo, da je bil po enomesečni prekinitvi zopet vzpostavljen redni železniški promet z Dubrovnikom.

Vojna na morju

Berlin, 5. febr. s. Nemški tisk mnogo razpravlja o velikih izgubah, ki so jih nemške podmornice prizadejale angleški in ameriški trgovski mornarici. Kakor znano, je bilo v januarju potopljenih 400 tisoč ton sovražnega ladjstva. Listi opozarjajo, kako se je operativno področje nemških podmorniških in letalskih sil razširilo že na tri oceane. To znači realizacijo prve faze obsežnega ofenzivnega načrta, o katerem so se dogovorile sile trojne zveze in ki je bil perfekturno z zadnjim vojaškim sporazumom, ki je bil sklenjen pred kratkim v Berlinu.

»Zwölfuhrblatt« pravi, da na eni strani službeni in polslužbeni krogi v Washingtonu molče o teh izgubah in se pri tem ravna po znani londonski taktiki ali pa jih celo negirajo, na drugi strani pa jih veliki ameriški dnevniki objavljajo, čeprav jih seveda ne komentirajo. To pomeni na svoj način tiho priznanje, da so nemške podmornice ob ameriških in kanadskih obalah v resnici potopile toliko in toliko ladij.

»Lokalanzeiger« in drugi listi opozarjajo, da so bile v zadnjem času potopljene predvsem angleške ladje. Med potopljenimi ladjevje sovjetske izgube, ki niso majhne, niso bile vštete. Če se k potopljenim ladjam prištejejo še trgovske in vojne ladje, ki so bile več ali manj poškodovane, pripominja »Deutsche Allgemeine Zeitung«, si je lahko ustvariti sliko o položaju, v katerem se je znašel sovražnik, ki je prišel porazdeliti svoje sil ena razna zelo oddaljena bojišča, na katera mora neprestano dovajati vojne potrebščine. Vsaka izgubljena tona pomeni v tem primeru oslabitev sil, ki operirajo na teh bojiščih. Posledice lahko postanejo usodne.

Berlin, 5. febr. d. S pristonega vojaškega mesta v Berlinu so danes objavili, da je nemška podmornica ob vzhodni obali Zedinjenih držav potopila nadaljnjih 6 tovornih parnikov s skupaj 47.000 tonami.

Rim, 5. febr. u. Službeno je bilo v Washingtonu objavljeno, da je sovražna podmornica torpedirala in potopila ameriško petrolejsko ladjo Neches, 126 članov njene posadke se je rešilo v neko bližnjo loko. (»Piccolo«)

Rim, 3. febr. s. Angleška admiraliteta je objavila, da sta bili potopljeni dve večji angleški ribiški ladiji.

Spremembe v angleški vladi

Rim, 5. febr. s. V Londonu je bilo snoš službeno objavljeno, da je bila vlada rekonstruirana. Minister za oskrbo lord Beaverbrook je postal minister za vojno proizvodnjo, predsednik delovnega urada sir Andrew Duncan pa minister za delo. Imenovanj je bilo nadalje 6 novih državnih podtajnikov. Prihodnje dni bo min. predsednik v zbornici govoril o pomenu in nalogah novega ministrstva za vojno proizvodnjo.

Rim, 5. febr. s. Agencija Reuter obeljuje razloge, zaradi katerih bivši angleški veleposlanik v Moskvi, Cripps, ni sprejel mesta v vladi. Agencija pravi, da je Cripps na ponudbo, da bi postal minister za oskrbo, postavil take pogoje in zahteval tolikošnablastila, da jih Churchill ni mogel sprejeti, če ni hotel, da se njegova oblast znatno omeji.

Stockholm, 5. febr. s. »Svenska Dagbladet« beleži v poročilu iz Londona, da je imenovanje lorda Beaverbrooka za novega ministra vojno proizvodnjo izlazilo celo vrsto organizacijskih in birokratskih težav, ker se vrsta uradnikov upire podreditvi lordu Beaverbrooku, kakor se je tudi v primeru ministra Bevinja. O tem razpravlja londonski list »Daily Eriade«, ki ostro napada Beaverbrooka in njegove despotične metode, s katerimi je čestokrat bolj škodil kakor pa koristil angleški strategiji.

Omejitve v angleškem železniškem prometu

Lizbona, 5. febr. d. Londonski list »Daily Mail« poroča, da bodo v Angliji glede na težave, ki jih je povzročila vojna na Daljnem vzhodu uveljavljene nove velike omejitve v železniškem prometu. List pravi, da so te omejitve potrebne zaradi preobremenjenosti angleškega železniškega omrežja z municijskimi vlaki. Zaradi povečane števila teh vlakov bo iz voznega reda v bodoče izpadlo nadaljnje večje število osebnih vlakov. Zmanjšano bo tudi število jedilnih in spalnih vozov. List nadalje poroča o velikih težavah, na katere je naletel minister za vojne transporte lord F. J. Leathers v organizaciji transportov vojnih potrebščin na bojišča Daljnega vzhoda. List poudarja, da danes niti razpoložljivo angleško trgovsko brodogradnjo niti angleško železniško omrežje več ne zadošča za silno povečane transporte, ki jih zahteva vojna na Daljnem vzhodu. Razen tega — ugotavlja navedeni londonski list — je moralna Anglija mnogo svojega železniškega voznega parka odstopiti perzijskim železnicam, ki veljajo danes kot oskrbovalna pot za Sovjetsko zvezo.

Prepoved razsvetljave izločb

Rim, 5. febr. s. Notranje ministrstvo je z brzovalno okrožnico odredilo prefektom da prepovedo ošle sleherni zunanji razsvetljavo trgovin, njihovih izločb in napisov še pred občo zatemnitvijo.

Nov poveljniki angleških čet v Egiptu

Born, 5. febr. u. Angleški informacijski urad je objavil, da je bil imenovan general Stone, načelnik angleške misije pri egiptski vojski, za vrhovnega poveljnika angleških čet v Egiptu.

Po vestih ki so prispеле iz Egipta privzajajo Angleži, da se v 4. indijska divizija na cirenaški fronti »še nada« je umaknila »na področju pri Džebel el Akhdara sprico neprestane pritiska čet osi V kairu tudi zatrujejo, da se na področju južno od Balbove ceste okrog Msusa razvijajo srdite borbe, toda pri tem nič ne povedo kako te borbe potekajo. (»Corriere della Sera«)

Nemško-finska trgovinska pogajanja

Helsinki, 5. febr. s. Tu so se pričela nova gospodarska pogajanja z Nemčijo, da bi se trgovinski promet med Finsko in Nemčijo še povečal. Gre za dobavo nemškega vojnega materiala in živil Finski ter dobave finske celuloze in lesnih izdelkov Nemčiji. Pogajajo se tudi za carsinske in prevozne olajšave.

Nesreča francoskega diplomata v Argentini

Buenos Aires, 5. febr. s. V La Plati je morje zaneslo na obalo truplo dr. Jorge Serventa, prvega tajnika francoskega veleposlanstva v Buenos Airesu. Servent se je kopal v bližnji pečin in se smrtno ponesrečil. Ko je s pečine skočil v vodo, si je razbil glavo ob čeri pod vodo. (Utime No. tize.)

Hrvatski konzul v Milanu

Zagreb, 5. febr. s. Poglavnik je imenoval dr. Svilokosa za hrvatskega generalnega konzula v Milanu.

Snežni plazovi v Pirenejih

Tardez, 5. febr. s. Tudi v Pirenejih je zapadel visok sneg, zaradi katerega se je zadnje dni z vrhov sprožilo v doline več plazov. V bližini Chaoxa je ogromen plaz zasul cesto proti Gavarnitu v dolžni 100 m. Snega je tam sedaj 7 m na debele. V Portesu uje drug plaz poškodoval celo vrsto sloopij in tudi znano staro pačo Puymorents. V Portesu samem je dosegel zapadli sneg višino treh metrov.

Plazovi v Švici

Bern, 4. febr. d. Za vasašjo Gurtellen v švicarskem kantonu Uri se je viri snežni plaz, ki je zasul 12 hiš. V vasi Backenied je prav tako snežni plaz zasul del naselja. Reševalci so izpod snega odkopali 7 trupel ponesrečencev, med katerimi je bilo trije otroci.

Rangun

Znamenito mesto Rangun, o katerem zdaj večkrat beremo v vojnih poročilih, je budistom tisto, kar je katoličanom Rim in muslimanom Meka. Kakor mohamedanci večkrat na dan obračajo obraz proti Kabi v Mekki, tako se misli vseh budistov pogostokrat sučejo okrog visoke pagode Sve Dagon, ki stoji ponosno na griču ob vzhodnem rokavu reke Iravadi. 170 m visoka Pagoda Sve Dagon je središče Ranguna. Vsi budisti verujejo da je bilo to njihovo znamenito svetišče zgrajeno že leta 588 pred našim štetjem in da bo večno stalo, ker shranjuje v sebi zlato skrinjico, v kateri je šest las z glave Gautama Budhe.

Pogorje Pegu Joma se vleče proti reki Iravadiju in se konča z veliko vzboklino, z obilim gricem. Ta grič je povišan kakor kupola umetno za dve terasi in na osmerokotnem temelju se dviga pagoda Sve Dagon, zgrajena iz opeke. Vse zidovje je bogato pozlačeno, pokrito pa je s stožčasto, prav tako močno pozlačeno streho, ki je v ostalem železna. Povsod visijo zvonovi. Na vzhodni strani pagode visi zvonček, ki tehtja 26 ton. Na desni in levi strani je dolga vrsta manjših zvonov. Posebno znamenita so sveta vrata, okrašena s karavajki — tako se imenujejo ptice, posvečene bogu Višnu. Okrog pagode Sve Dagon so številne manjše pagode in v vsaki je kip nasmehljivega Budhe. Dolga stoletja je stala pagoda Sve Dagon sama na bregu reke Iravadi. Leta 1753 pa je burmanski poveljnik Alaungpaja sklenil ustanoviti v bližini velike pagode mesto. To je bilo mesto Dagon, ki je še le polagoma dobilo novo ime: Rangun. Kar se pravi po naše konec vojne. Pomen tega imena lahko izjavimo iz dejstva, da mora v okolici pagode Sve Dagon utihniti sleherni prepir in hrup.

Danes je Rangun znamenito pristanišče in važno angleško oporišče. Od morja morajo ladje pluti kakih 40 km daleč po reki, preden zadrejo v rangunsko pristanišče. Reka Iravadi je tam tako široka, da je bilo mogoče urediti izvrstna pristanišča. V dolgi vrsti se razprostirajo moderni doki in ladijedelnice. Kakih 85 odstotkov vse burmanske trgovine gre preko Ranguna. Za Bombayem, Kalkuto in Karachijem je Rangun v pogledu izvozne trgovine v vsej Britanski Indiji na četrtem mestu. V mirni dobi gre več kakor dva milijona ton riža letno iz Ranguna po vsem svetu. V izvozu sledijo nafta s 660.000 tonami, trd les z 250.000 tonami, rastlinska olja s 50.000 tonami, cinkova ruda s 46.000 tonami in svinčena ruda s 30.000 tonami. Ladijski promet je bil zadnje leto pred sedanjo vojno pri pristaniški upravi v Rangunu zabeležen kratko takole: 3161 parnikov s 7,4 milijona bruto registrskih ton. Gospodarski pomen burmanskega glavnega mesta je s temi suhimimi številkami zadostno obelodan. Dodati je treba samo še, da se tudi ves železniški promet Burme razvija iz Ranguna in da gre ves vojni material namenjen maršalu Čankajšku, iz Ranguna čez Burmo v Čungking.

Kakor vsa velika mesta v britskem imperiju, ki imajo odlična pristanišča in so vojaška oporišča, se je tudi Rangun razvil v značilno vlemesto, ki je na eni strani najmodernejša, na drugi pa polno starega eksotičnega čara in domačinske zaostalosti. Široke ceste se vlečejo kilometre daleč med rokavi reke Iravadi in posamezne mestne četrti so pravokotno izrajene. Javne palače in vladni in sodni četrti, univerza, ostale šole in muzeji so zgrajeni v evropskem slogu. Čudoviti so parki in prostrana športna igrišča, ki močno poživljajo velikomestno silko. Sredi Ranguna so Angleži uredili vojaško četrt, ki se pričinja južno od pagode Sve Dagon in se razprostira 2 kilometra na široko in 3 km na dolgo tja do železnice, ki reže mestno področje. Vojaška četrt

veže oba rokava reke Iravadi, ki se imenujeta Pazun Daung in Dagon.

Danes cenijo prebivalstvo Ranguna na 400.000 duš. Po enakih delih so zastopani hindujci, budisti in mohamedanci. Med številnimi rangunskimi trgovci poživljajo sliko ulic nešteti duhovniki in menihi. Saj je vsa Burma dežela budizma in Rangun je njeno duševno središče.

Popotnik, ki je obiskal Rangun, nam pripoveduje: Vsak turist, ki poseti Burmo v Zgornji Indiji, se del časa zamudi tudi v Rangunu. Mesto ni zanimivo samo po svojih številnih prodajalnicah raznovrstnega, pestrega in dragocenega okrasja, ki je privlačno posebno za ženske, marveč še bolj po pagodi Sve Dagon, ki velja za eno največjih in najkrasnejših stavb na svetu. Mesto leži ob istoimenski reki, ki je spojena po kanalu z reko Iravadi, po kateri lahko plovejo ob plimi veliki morskariški 900 milj daleč v notranjost dežele. Še pred pičlimi 100 leti je bil Rangun ribiška vas mirno sanjačova v soncu, zdaj pa je svetovno mesto, z večjo trgovino, kakor jo ima katerikoli drugo indsko mesto razen Bombaya in Kalkute. Veliki parniki pristajajo kake 3 milje niže mesta in morajo potniki prestopiti v čolne, da jih prepeljejo do mestnih pomolov.

Najslajnejša je — kakor rečeno — velika pagoda, toda Rangun ima še mnogo drugih znamenitosti. Vsak, ki pozna azijska mesta, bo priznal, da se težko najde tako lepa okolica s kakršno se lahko ponaša Rangun. Treba si je ogledati samo parkovne in zoološke vrt ter početati ob krasnih jezerih, pa bo moral tudi novinec pritrčiti tej sodbi. Krasen je sprehod proti severu po parku Viktorije in potem okrog Kraljevega jezera v park Dalhousi, ki ga mnogi smatrajo za najlepši nasad v Aziji. V Rangunu se stanuje na vso moč prijetno. Ob dolgih drevoredih se vrste krasne

vile, a tudi poslopja ob velikih javnih komunikacijah napravljajo vtisk prijetne domačnosti. Neverjetno, kako se tudi Orient včasih otrese tlejardje in zavzame aktivnost. Za Rangun to nedvomno velja. Večina javnih naprav se harmonično ujema z značajem mesta in njegava naraščanjem.

Cepprav nudi mesto mnogo moderne udobnosti, ni je vendar ohranilo svoj orientalski značaj z vsem kar spada zraven. Na zemljišču »Burma Trading Company« se vidijo prav kakor nekoč sloni, ki prenašajo in skladiščajo hrastove hlode, kar je njihov privilegirani posel v vseh velikih mestnih podjetjih. Kar načuditi se ne moreš kako pametno in spretno se lotevajo te velike živali naloženega jim dela. Vse umetnije dresiranih cirkuskih slonov se lahko skrijejo pred njimi.

V Rangunu so na prodaj krasne in dragocene reči in ne samo bleščeče potvorbe, ki se prodajajo po bazarih drugih azijskih mest v lahkoverno zapeljivanje tučev. Trg in bazari so last mestne urave in se odajajo samo v najem. V boljših prodajalnicah na obrežni promenadi se dobe krasni predmeti iz svile in laka, vse ročno delo z lepimi vzorci in še lepšimi barvami. Dlje rezbarije v lesu, zlatu, srebru in slonovi kosti ter vsakovrstno krasno kovano okrasje iz dragih kovin. Seveda pa se mora človek razumeti na nakupovanje in ne sme mo manikati misla za lepoto in vrednost razstavljenega blaga. Zelo mnogo je na prodaj rubinov in krunovati jih ne kaže brez strokovninskega nasveta. Bolje nič od meglenih rubinov, ki si prodajalec kaj radi vsilijo nevednemu kuncu. Dobe se neke vrste krvavorede dragulji, ki imajo večkratno vrednost diamantov enake velikosti. Največ pa kupujejo turisti brušeno okrasje iz jada in jantaria. Za ženske se te reči neodoljiva vaba in je po njih veliko povraščanje. Lep spomin na Burmo so tudi okrasne vezene domače preproge, ki krase marsikatero stanovanje v Evropi.

Rim in Kavkaz pred 2.000 leti Rimski imperij je že davno pritegnil dežele ob Črnem morju v svoje interesno območje

Ni dvoma, da je bil italijanski narod med vseni narodi zapada eden prvih in naj. bolj vzpodbudnih, kar se tiče razširjenosti evropske kulture v kavkaških deželah. Evropa je Kavkaz pritegnila v svojo interesno sfero v dobi največjega slajja rimske moči in od takrat je Italiji ostal delež branike in propovednice evropske kulture v deželah okraja Črnega morja. Leta 65. pred Kristusom vojstvom je Pompej prodiril v Gruzinijo in si jo po doli, težki borbi z gruzinskim kraljem Artocesom osvojil. Toda osvojitve se je kmalu razvil v lepo sožitje in v zavzela oblika prijateljske zveze. Pičlih 30 let pozneje je Publi Kanidij Kras v imenu triumvira Antonija podpisal in zapečatil prijateljsko pogodbo s kraljem Ibercem, prednikom današnjih Gruzinov, Farnavasom. V svoji omoroki, ki jo je sestavljal v tedanjem Ankvirju, danes Ankarji, je kralj Farnavas med drugim zapisal, da Iberci »žele prijateljstvo Cezarja in rimskega naroda«.

Ko je krščanstvo postalo uradna vera rimskega imperija in ko se je njega prastolnica preselila na bosporsko obalo, so se krivkškim deželam pod vodstvom cesarja Konstantina odprle nove možnosti življenja. Kakor je zapisal neki nemški zgodovinar, se je sladiha Kristova beseda v teh krajih mnogo laže razširjala kakor drugod, kjer je prihajala iznad rušev in go. rečih mest in uničenih spomenikov preteklosti. — Čeprav se to zgodovinsko ne da povsem točno ugotoviti, kakor piše Giacinto Cottini Agostinelli v najnovejši številki revije »Espansione Imperiale«, vendar lahko smatramo za verjetno, da so že na začetku drugega stoletja misijonarji iz Kapadocije in s Kerzoneza dosegli gorste predele Kavkaza, da med prebivalstvom oznanjajo božjo besedo, čeprav morda s svojim poslanstvom od kraja niso imeli velikega uspeha. Zgodovinsko dejstvo pa je, da je cerkvena organizacija iz Bizanca že v tretjem stoletju razširila svoje delovno področje tudi v oddaljena gorska naselja Kavkaza. Iberci so se pridružili veliki krščanski družini v dobrih meri po zaslugi skromne sužnje Nino, ki je iz preproste suženjke postala zaščitnica naroda, in pa po apostolskem delu menihov, ki so prihajali iz anti'ohijskega patriarhata.

Italijanom pa je pripadla naloga, da skopirajo tist, ki so pozneje vnovič povzamejo razširjanje evanĝelja v vzhodnih deželah. Ko je vdr muslimanov uničil vzhodno rimsko cesarstvo, so se pretrgale tudi starodavne vezi, ki so spajale Vzhod in Zahod, a ko je padel še Carigrad, je bila uničena poslednja zveza z Evropo. V teh časih je gruzin-

ska cerkev nudila redek primer zvestobe, saj je še dalje v papežu spoštovala prvega krščanskega škofa sveta in ni zapadla nobenemu krivemu nauku, ki so se takrat pogosto pojavljali po drugih krščanskih deželah. Rimska cerkev pa tudi ni opustila nobene prilike, da ne bi obnovila stikov z gruzinsko družino svojih zvestih vernikov. V 13. stoletju ji je v resnici uspelo, da je v deželo poslala nekega menihov, ki pa so lahko ostali le kratak čas. Potekla so še štiri stoletja, preden so vojskači sv. tega križa v Kavkazu dosegli končni uspeh.

Leta 1625. so očetje teatinci (kaiatanci) ustanovili v Akhalkalahu svoj prvi samostan. Pozneje so samostan prevzeli kapucini, ki so svoje apostolsko poslanstvo razširili iz mesta še daleč na deželo. Ustanovili so svoje šole ter ji pridružili misijonske postaje, s katerimi so se oznanjevali rimske vere razhajali na vse strani. Prvi pogot, da so uspešno lahko vršili svoje poslanstvo je bil pač, da so duhovniki poznali turški in gruzinski jezik. V doglednem času so ustvarili važne postojanke tudi v Tiflisu in v Goru in se v zapadnih predelih dežele, kjer so se s pridom in požrtvovalno uveljavili tudi dominikanci. Vsi ti svečeniki so kot zvesti pripadniki italijanskega naroda prinašali v kavkaške dežele tudi rimsko kulturo, a povsod so naleteli na toplot, prirščene sprejem, ki so ga bili deležni zaradi visoke zaščite, ki so jim jo nudili gruzinski vladarji. Kralji so najodličnejši predstavnikom rimske duhovščine predelovali visoke in odgovorne službe imenovali so jih celo za svoje tajne svetnike.

Z duhovščino pa so v te kraje prihajali tudi trgovci iz Rima, zlasti iz Pize in Genova, ki niso v kavkaških deželah zapuščali za sabo nič manj dragocenih stedi. Njihova zasluga je bila, da je bil po pristaniščih ob Črnem morju še nedavno v rabi nekakšen trgovski »volapik«, ki mu je bila »italijanska« na osnovu Starejših mornarjev in potnikov so se še spominjali, da so v Odesi videli ulične napise v ruskem in italijanskem jeziku. V obmorskih krajih Gruzinske, Mingrelije in Gurije domače prebivalstvo še danes danes z besedo »genevis« (genove, Genovezan) označujejo vsako starinsko razvalino, kateri koli dobi naj še pripada, in vsakemu zidu, ki kljubuje vekovom, pravijo »genevis kate« (genoveška trdnjava).

Obnovite naročnino!

tal, brez zlatih orehov v obeh in božičnih ognjev v srcih; zlata verižica med njimi je raztrgana.

Tedaj so belo gaz prekrizale tri srne in nesle svoje zavjane glavice kakor tri bele šopke zimskih cvetic skozi pogorski gozd v sveto noč.

Gaz se dviga; megla se vedno bolj redči in svetli; trije temni smučarji so stopili iz meglenega morja na belo obalo gorskega kraljestva; v snežni belini in v mesečini modrini. Nočni gozd je bil vedno lepši; tam ob obeh straneh je cvetelo grmovje, smrekovje, hovejve in borovje se je bleščalo v srebrnih iglicah kakor poletne kresnice. Čez gorsko gaz in stopinje pa se je vitka breza osločila kakor slavoletk marjetec na Telovo. Belo kraljestvo, planinski gozd v nočnem sneženem plašču.

Na gozdni ravni stoji križ v snegu; pred leti je tod ustavljal svoj gorski korak planinski kmet, cerkvenik podružnične cerkve; gazil je bil sneg v celo, se izmučil in truden sedel, da se odpohče. Pravijo, da je na svoji poti vsakokrat obiskal na vaškem pokopališču grob svoje žene, legel za gomilo in se pogovarjal z njo. Tisto zimsko noč je sedel, nalahko zadremal in obiskal grob svoje žene... In drugo jutro so našli pobežen grob planinskega cerkvenika ob gozdni ravni na planinski ravni. Zdalj stoji le še cerkvenikov križ na pobeženem grobu.

Sedli so in gledali v dolino, na megleno jezero daleč; daleč tam ob modrem potoku ropoče temen vlak in lokomotiva

Resnična zgodba o slastnem zajčku in sladkem saharinu

Za izpodbudo vsem, ki kupujejo pri skrivnostnih prodajalcih in — dober tek

Ljubljana, 5. februarja

Tam izza Bežigrada je prišla skrbna gospodinja v Mahrovo hišo na mestni tržnoveveterinarski urad z lepo pečenko nekake posebnega millega vonja. Pa je privedovala, kako je k njeni sorodnici prišel podiet fant prodajal zmrzlega iz odrtega domačega zajčka brez glave renka in nog. Za delikaten nedeljsko pečenko mu je sorodnica rada oddala 20 L, ter pohvalila prodajalca da se tako šloveljubno drži maksimalnih cen. Ko je na dobro kupljeno pečenko pokazala svoji sorodnici so se gospodinjini pri posedu na zajčka kar sline pocedile — in dobro srce ji je zajčka tudi vzelo po lastni ceni.

Ko se je na zajček otal je nekako čudno zdel. Gospodinja je bilo tudi žal da zajček ni imel niti nos niti glave. In zajček je dehtel vedno bolj izrazito.

Zato je gosna žutrai dala zajčka v torbo ter po nakupovanju na živilskem trgu stonila še v mestni tržnoveveterinarski urad. Tam so se strokovnjaki pečenko ododali z učenostjo in lo opobali prečudilni anatomiji in gladko konstataci, da zajček ni zajček temveč nedolžen kužek.

Da bi bila na razodana gosna še bolj potrjena v svojih sumih je mestni tržnoveveterinarski urad odstopil zadnjo višji instanci v nadaljnje poslovanje. Tudi državni veterinarsko bakteriološki zavod je potrdil ugotovitev, mestnega tržnoveveterinarskega urada in dehtelo prilogo uradnemu spisu na učenih preiskavah označil za psa.

Previdna gospodinja na v mestni tržnoveveterinarski urad ni prinesla samo domačevanega domačega zajčka temveč tudi škaflično saharino. Ljudje so namreč že vedno sladki in kofetaki brez sladkorja se pač brez slasti. Zato na išečno nadomestke za sladkor ter varijo samosa sebe s kupovanjem saharina. Škaflično saharino je sicer skrbna gosna kupila od drugega fanta na se je vendar oharila, ker je mestni tržnoveveterinarski urad v njej namesto saharina našel droben pesek kakršnega rabijo naše kuharice za pomivanje in smajanje.

Tako se pač godi gospodinjim in tudi družinskim očetom, ki domničujejo svoje zalose živil z nakupi pri raznih krožniarjih. Čeprav človeka prvič vidijo ter bi na prvi pogled morali spoznati da predvzalec ne more imeti prav nobenih neklonih stikov s tem ali onim živilom vendar ljudje kupujejo od takih tihov nairazličnih stvari — skomaj brez izjeme po silno pretiranih cenah. Tudi take stvari se seveda dobe na krožniarjih, ki so prepovedane ali celo zelo dvomljive izvora, mnogokrat na ukraden. Skomaj brez izjeme je na kurner odlihan ker slabo blago plača mnogo medreco.

Toda prevečena cena za slabo blago bi bila še najmanjša kazen saj se kumolaci navadno postajajo tudi v nevarnost velikih glob in zapora. Pri vsem tem na družine.

Francka Ornik-Rojčeva,

absolventka Glasbene akademije v Ljubljani in članica radijskega orkestra, je naš glasbeni javnosti znana kot odlična violinistka. V spominu so se njeni uspehi nastopi v komornem trlu, ki je prirejal koncerte v Ljubljani in drugod ter žel povsod vsestransko priznanje. Tudi neni koncerti v radiu nudijo vedno velik užitek. Njeno

igro odlikuje absolutna preciznost in znameniten ton. Kakor drugi naši odlični glasbeniki se je tudi ga. Francka Ornik-Rojčeva radevolje odzvala pozivu g. docenta Rupla in igra v Ljubljanskem komornem orkestru prvo violino. Prvi koncert bo v ponedeljek, 9. februarja, ob 18.30 v veliki Filharmonični dvorani. Ne pozabite al pravočasno zagotoviti vstopnico v Matični knjižarni, ker je za ta koncert izredno zanimanje.

ki kupujejo pri raznih ženskah in skrivnostnih moških navadno pri tihotapcih ali zločincih tvegajo tudi svoje zdravje, ki je pač največje bogastvo družine.

Večkrat drve gospodinjje za takimi krožniarji in preplačujejo tako blago, ki ga pri poštem trgovcu dobe v zanesljivo dobrem stanju po znatno nižjih cenah. Naš lahko verni ljudje se še vedno mnogo premalo zavedajo izrednih časov ter v strahu pred pomanjkanjem sami sebi delajo največjo škodo s preplačevanjem in s kupovanjem blaga pri verižnikih in onasnih tipih. Mestni tržnoveveterinarski urad v Mahrovi hiši si s pomočjo nadrejenih oblasti in sodelovanjem predstavnikov in predstavnikov proizvodov ter komentovov ki jih zastopajo zastopnice ženskih organizacij delavstva in drugih slojev na vse načine prizadeva da je na živilskih tržih in po vsej ljubljanski občini čim največ zdravih živil po znosnih cenah. Če kaka živila ali drugo blago pri kuncu zbija naimanjši sum na to blago nato nese v Mahrovo hišo mestnemu tržnoveveterinarskemu uradu da ga strokovniško preprelca. Tako je mestni tržnoveveterinarski urad tudi v onisanem primeru obvaroval družino pred pasjo pečenko.

Spet in spet opominjamo predvsem naše gospodinjje pred verižniki in pred preplačevanjem, ki rodi naihuiše posledice za vse sloje prebivalstva. Že davno bi bile morale

Zankarji na delu

Novo mesto, 5. febr. Letošnja zima je po dolenjskih lovskih na delu nekoliko družab zankarjev, ki izrabljajo ostro zimo in nastavljajo gladujoči divjačini zanke. V zadnjem času so lovski čuvaji v kočevskih gozdovih in na Gorjancih dnevno našli številne zanke, v katerih je uboga žival v najhujših mukah poginila. Zaenkrat

se še ni posrečilo priti tem brezčutnejšem na sled. Poleg zankarjev se sama zima povzroča lovskim zakupnikom v lovskih velikih škodo. Lovski čuvaji so doslej našli že več zmrznjenih srn in srnjakov, ki so poginili zaradi pomanjkanja hrane, ker je zaradi zaledenelaga snega ni bilo moči odkopati. Novo zapadli sneg je še v večji meri onemogočil divjačini priti do potrebne hrane, zato preti nevarnost, da bo letošnja zima zasekala globoke vrzeli med dolenjsko divjačino.

slabe skušnje izučiti močanstvo, da z nakupovanjem pri verižnikih in s preplačevanjem na deželi in v mestu daje najučinkovitejšo potuho in podporo draginji ter kopicenju in skirvanju živil. Marsikatera gospodinja kar neboje slišati, da je sodišče obsodilo tudi že gospodinjje zaradi plačevanja blaga nad maksimalnimi cenami. Razsodni in pametni ljudje sami preganjajo verižništvo in pomagajo oblastem zatirati sebične izkoriščanje izrednih razmer v samopasne namene. Samo preziranje zakonov in protidržajnih predpisov je krivo draginji. Tako je ta nediscipliniranost konsumentov jeseni poglala navzgor cene krompirja, ker so konsumenti verjeli nepoštenim spekulantom, da bo krompirja zmanjkalo. Kaj pa sedaj pravijo tisti grešniki pri čitanju uradnih poročil mestnega trošarskega oddelka, da je jeseni in pozimi prišlo v Ljubljano mnogo več krompirja kakor prejnjia leta!

Sicer pa trodatvarni grešnikov ni mogoče spametovati, ker so gluhi za najprepričljivejše dokaze in tudi neobčutljivi za največjo škodo. Zato pa vsem tistim, ki kupujejo meso pri verižnikih, zajčke in saharino pri tihotapcih, drugo blago pa pri tatovih — dober tek!

kakor bi bila prišla romarska bitja, žive smreke in hojke, jelč in jelka, ves božični gozd, ovce in srne.

Zimska noč v cerkvi na planini, polnočnica treh romarjev in planinskega gozda... Namesto sveč je brusen lestenev vpil mesečino in zagorel v svetlomodrih plamenčkih.

Na okna planinske koče je zimska noč dahnila ledene pravilice; na prelepi in čudoviti zemlji je zrastle vas s številnimi hišami. Nobeno okno ni bilo razsvetljeno, iz nobenega dimnika se ni dvigal bel dim pod modro nebo. V daljavi je hropel temen vlak in žarek kakor vražja raketa.

Zimski veter je sneg naphal v valovite zamele, da je videti, kakor pokopališče s pobeženimi grobovi. Med njimi je cerkvenikove žene grob. Sredi zameotov in belih gomil se dviga velik križ. Na te bele poljane so prinašali ljudje mala božična drevesca, z odrevenelimi prsti so zvrtili v snegu jamice, da so v njih svetile svetločne svečke, kakor mali žarometi okrog križa pod nebo...

Tedaj se je prehudila zimska zarja in v njej so zastarele ledene rože in slike iz pravilic, izginjale so in zunaj so žareli beli kristali po zemlji, drevu in vaseh v trdem mrazu. Sredi planje je v jami stalo troje božičnih smrek, ki jih ni nihče nastavil, niti niti, ker pred leti so se vsevale same; z mladevega vrha so padlo zrelo seme v razkopano jamo. Zdalj so nekje v belini angeliki in jami in s srebrnimi verižicami od vrha do tal.

Pot v zimsko noč

Nekje na prelepi zemlji slovenski je dolino napolnilo megleno morje ter z zalivi valovilo po belih pobočjih in soteskah gorskih potokov. Po dnu tega meglenega morja so zmrzovale bele gazi v mrazu, in po teh so se zaganjale tri temnomodre postavice s smučkami; na ramenih kakor čudne prikazni; iz megle. Dva smučarja in ena planinka...

»Dober večer! — Srečno!« so se srečevali in pozdravljali.

»Kam v zimsko noč?«

»Na planino, v planinsko kočlo!«

»Srečno pot in lepo gaz, smuk!«

Nemo so smučarji stopali po beli gazi, vsak zatopljen v svoje misli. Samotna gaz se pne po pobočju, med zasneženimi vinogradji; trte so vse v belem cvetju, bodeče ivje jih je pokrilo. Med ivnatu brajdo je zažarelo dvojce okenc v črni viničariji. Na bodeče kristale sijeta skozi rahlo meglo dva četrveroglasta snopa svetlobe: skromno božično drevesce v viničariji. V obeh oknih sta vsajena železna križa in skozi šipe, polne ledenih rož, pojo otroški glasovi. V srcih treh smučarjev so gostovali spomini iz otroških let, vsovali so pri materi, očetu, bratih in sestrah. Nekeč so bili zlati oreh; na smrekovih vejah in v otroških očeh; angeliški belj lasje od vrha drevesa do tal — nočjo bodeče ivje povsod, zlate in srebrne verižice naokrog od sveče do sveče, rodna vz od živega srca

do srca. A nočjo, nočjo škripajo železni okovanci po beli, gorski gazi...

Postalj so pod obloženo vejo hoje in nanje se je usipalo ivje. Tri temne postavice pod zasneženo hojo, ivje od vrha do

Shakespeare in stenografiji

Ker knjigarji in založniki njegovega časa Shakespeare niso mogli zajamčiti avtorskih pravic, je prodajal svoja dela igraškim skupinam, ki so rokopise skrbno čuvali. Da bi pa dela priljubljene dramatične napravili dostopna najširšim krogom (in da bi pri tem tudi pošteno zaslužili), so poskušali založniki vse, da pridejo do njih. Podkupovali so igralce, da bi jim izročili svoje vloge. Ti poskusi niso imeli posebnega uspeha. Uspešnejša pa je bila druga pot.

L. 1595 so začela izhajati prva Shakespeareova dela v knjižni obliki. Te izdaje so zavoljo svojega formata znane pod oznako »kvarine izdaje«. Shakespeare si ni znal razložiti, kako so mogle priti knjige v javnost, saj ni bil svojih rokopišov nikomur prodal v ta namen. Stvar pa ga je jezila tem bolj, ker so te ukradene izdaje vsebovale polno napak, ki so njegovo delo zelo kvarile. A baš te napake so dale poznejšim raziskovalcem oporo, da so mogli uganiti na kakšen način so mogla biti Shakespeareova dela natisnjena, ne da bi on sam dal za to kakšno pooblastilo. Založniki so prišli do teh del namreč s pomočjo stenografije, ki je baš tedaj po metodi londonskega zdravnika Timoteja Brighta prišla zelo v modo. Najeli so stenografe, ki so po tej metodi med predstavami v gledališčih prepisovali dialoge. Po trije ali po štirje so sedeli ti stenografirajoči tatovi blizu odra, skrivali so se za stebri in v kotih ter na hitro čekali, ko se govorili nastopajoči na odru. Če se je eden pri pisanju utrudil, ga je takoj nadomestil drugi, tega tretji itd. Po teh prepisih so izšla potem prva Shakespeareova tiskana dela, njihove napake pa se dajo s težavami, ki so jih

imeli tatovi pri zapisovanju v zatemnjenih gledaliških prostorih, prav dobro razložiti, enako pa tudi s pomanjkljivostjo tedanjega stenografskega sistema in s pomanjkljivo izvežbanostjo prepisovalcev za mih.

Ta stenografski sistem je bil isti, ki ga je izumil že omenjeni zdravnik Bright in ki ga je ta sam imenoval »karakterija« ali »umetnost za kratko, brzo in tajno pisanje s karakterji«. Objavil ga je l. 1588 in je po priporočilih svojih prijateljev prejel od kraljice Elizabete za 15 let monopolno pravico do izdajanja knjig o stenopisu. Ta stenopis je bil v ostalem prvi popolnejši stenografski sistem, ki se je pojavil po mnogih stoletjih v začetku novega veka. Brightova stenografija je bila sicer še prilično primitivna, temeljila je na znakih (karakterjih) za 538 temeljnih besednih pojmov, medtem ko so se druge besede s pomočnimi znaki izvajale iz teh temeljnih pojmov. Tako se je n. pr. beseda »horse« konj, zapisala z znakom za višji pojem »beast«, žival, s pridatkom črke »h«. Bright je črpal svoje pobude iz Tironovih znakov, stenografije klasičnega Rima v Ciceronovih dneh in iz raznih tajnih pisav. Že v njegovih časih so si namreč tu in tam prizadevali, da bi izumili pisavo, ki bi omogočala nagle prepisovanje pridig in podobnega. Značilno je, da so ljudje Brightova prizadevanja tudi takoj izkoristili za malopridne namene, kakor nam kaže primer s Shakespeareovimi deli, ki pa je imel vendarle to dobro posledico, da je bil veliki dramatik prisiljen izdati vsa svoja dela tako, kakršna so morala biti. V naslednjem primeru bi se nam pač marsikatero njegovo delo izgubilo.

dati previsoke temperature. Centralno kurjavo v spalnicah je treba na vsak način pravočasno zapreti, treba je s poskusom določiti, koliko časa prej naj se to zgodi, preden ležemo spat. V zakurjenih prostorih moramo skrbeti tudi za to, da jih pred spanjem prezračimo, kajti drugače je njih zrak pretopel in presuh.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»Zveplenke, ki ste mi jih prodali, imenujete varnosine zveplenke!«

»—?«

»Povedati vam moram, da se sploh niso vžale.«

»Nu, torej, ali si morete misliti kaj bolj varnega?«

Bil je vroč dan, soparen.

Ponoči se je sprožila končno nevihta.

Zjutraj je dejal Jaka svoji ženi: »Ali si ponoči slišala strašno grmenje? Takšne nevihte še ni bilo!«

Žena: »Nisem slišala — pa zakaj me nisi zbudil? Saj vendar veš, da ob nevihti ne morem spat!«

»Slaba kuharica pripravlja zdravnikom polovico pacientov.«

»Res je — in dobra kuharica ostalo polovico!«

»Ah, Dora, ali boš srečna z mano?«

»Gotovo, Emil, saj sem v svojih zahtevah tako skromna!«

»Ali ni nobenega pripomočka zoper lju-bezen na prvi pogled?«

»Da, pač: drugi pogled!«

Obiskovalec: »Ali gospoda ravnatelja res ni v pisarni?«

Ravnatelj: »Gospod, ali morda dvomite v njegovo besedo?«

»Mamica, kaj pa so to: indiskretna vprašanja?«

»To so vprašanja, na katera ni mogoče odgovoriti.«

»Mamica, naša učiteljica pa zastavlja mnogo indiskretnih vprašanj!«

Ženitni oglas:

Dame, ki so voljne, da sklenejo z menoj zakonsko zvezo, prosim, naj svoji ponudbi prilijo svojo fotografijo in fotografijo svojih mater, ne glede na to, dali te živijo ali ne.

Radio Ljubljana

PETEK, 6. JANUARJA 1942-XX.

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Slovenska glasba, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Koncert sopranistke Drage Sok in tenorista Antona Sladoljca, pri klavirju Marijan Lipovšek. 12.40: Pesmi in melodije. 13: Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15: Komunikacije glavnega stana Oboroženih sil v slovenščini. 13.17: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanec: petra glasba. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Godalni orkester pod vodstvom Manna. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Tercet Doberšek. 17.35: Moderne pesmi, orkester pod vodstvom Zeme. 19: Poročila v slovenščini. 20: Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.45: Gledališka sezona ELAR: Haydnov oratorij, dirigira Vittorio Gui ob sodelovanju Gabrielle Gatti, Piera Paulija in Armanda Dado, v odmoru predavanje v slovenščini. 22.45: Poročila v italijanski.

SOBOTA, 7. FEBRUARJA 1942-XX

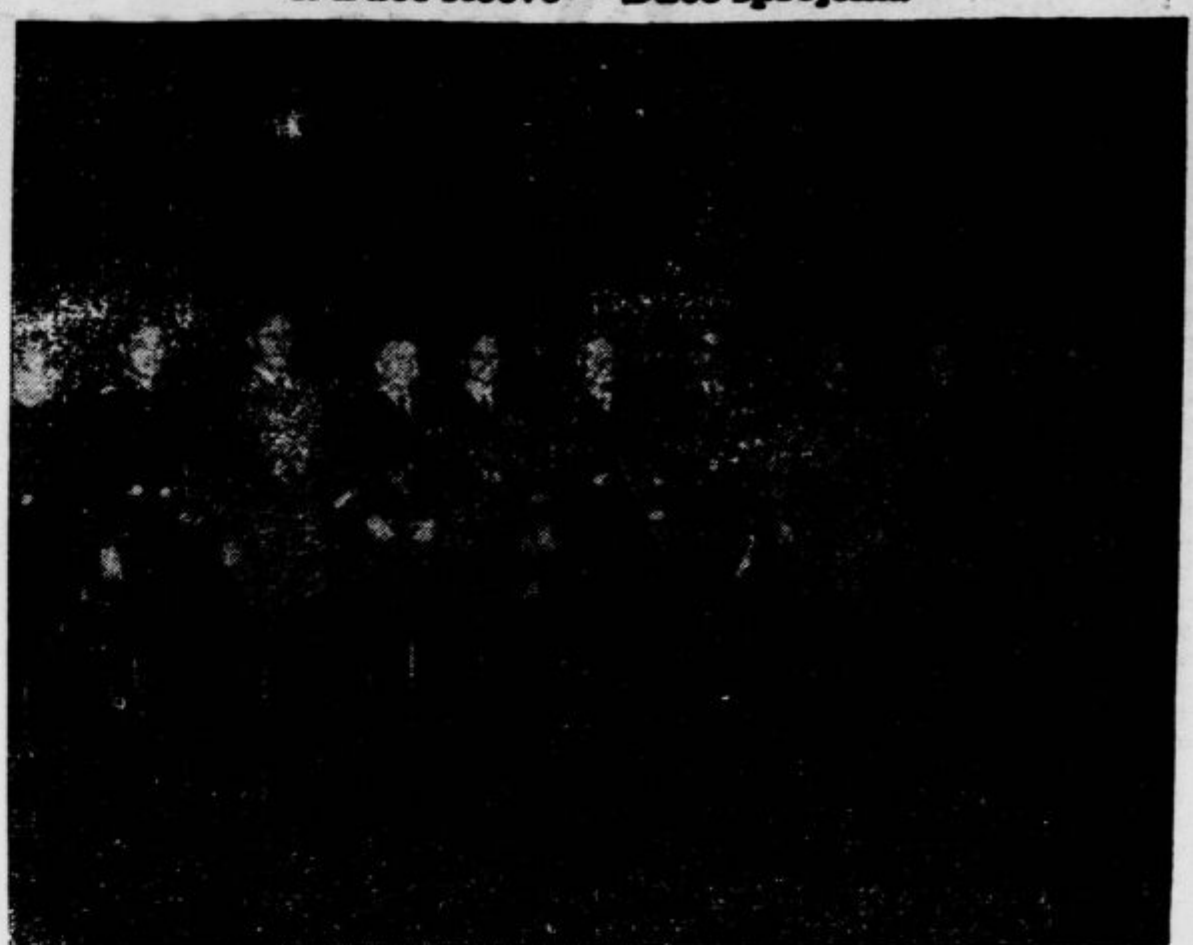
7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesmi in melodije, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Trio Emona. 12.40: Koncert sopranistke Marie Luise Garbi Menin. 13: Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15: Komunikacije glavnega stana Oboroženih sil v slovenščini. 13.17: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanec: petra glasba. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Prenos iz Tokia. 14.18: Poročila v slovenščini. 17.15: Nove gramofonske plošče Cetra. 18: Star: Utrjevanje telesa — predavanje za gospodinjstvo v slovenščini. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Operetna glasba. 20: Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Prenos iz Verdijevega gledališča Trieste: Dafni, pastirska pesnitev v treh dejanjih Ettore Romagnoli, glasba g. Mule, v odmorih predavanje v slovenščini. 21: Vesti v slovenščini in poročila v italijanski.

Moderni gimnastični sistem

Srednji vek je suženjsko uklenil telo s tem, da ga je popolnoma podredil duhu ter ga zanamiral; moderni vek bioloških raziskovanj pa je dokazal samostojnost in enakovrednost telesa in ga osvobodil na tako ekstremen način, da je pretrgal enotnost telesa z duhom. Razni teletalni sistemi polpreteklega dobe, predvsem pa pohlep po športnih rekordih, so ustvarili iz telesa popoln precizen stroj. Razkol med telesom in duhom je privedel duha v ekstremno razumskost, izpremenil je telo v brezdušnega mehanizem in kar je bilo nekoč najdragocenejši plod enotnosti obeh: impulsi, čustva, je odmiralo ali se popitvilo. Zato je treba današnjega človeka povrniti zopet v njegovo naravno stanje, ustvariti je treba znova ravnotežje, harmonijo med duhom in telesom. Zavedajo ali podzavestno sluti današnja generacija na ta nedozvedek in mu skuša na razne bolj ali manj učinkovite načine pomagati. Vsak se dobro zaveda, da zahteva današnja doba »celega človeka«. Le najmočnejši po duhu, intelektu in zdravju morajo ostati v borbi za obstanek na površju; kar je slabega, se same izloči kot nesposobno. Pehanje za obstanek, za najpotrebnejši življenjski pogoj, za obstoj človeka poplavlja, da celo posurovi, zato si marsikdo želi nečesa, kar bi ga dvignilo in mu vrnilo vsaj nekaj občutka za lepoto in harmonijo. Ta težnja na napoti marsikoga v gimnastiko. Srednji vek je suženjsko uklenil telo s tem, da ga je popolnoma podredil duhu ter ga zanamiral; moderni vek bioloških raziskovanj pa je dokazal samostojnost in enakovrednost telesa in ga osvobodil na tako ekstremen način, da je pretrgal enotnost telesa z duhom. Razni teletalni sistemi polpreteklega dobe, predvsem pa pohlep po športnih rekordih, so ustvarili iz telesa popoln precizen stroj. Razkol med telesom in duhom je privedel duha v ekstremno razumskost, izpremenil je telo v brezdušnega mehanizem in kar je bilo nekoč najdragocenejši plod enotnosti obeh: impulsi, čustva, je odmiralo ali se popitvilo. Zato je treba današnjega človeka povrniti zopet v njegovo naravno stanje, ustvariti je treba znova ravnotežje, harmonijo med duhom in telesom. Zavedajo ali podzavestno sluti današnja generacija na ta nedozvedek in mu skuša na razne bolj ali manj učinkovite načine pomagati. Vsak se dobro zaveda, da zahteva današnja doba »celega človeka«. Le najmočnejši po duhu, intelektu in zdravju morajo ostati v borbi za obstanek na površju; kar je slabega, se same izloči kot nesposobno. Pehanje za obstanek, za najpotrebnejši življenjski pogoj, za obstoj človeka poplavlja, da celo posurovi, zato si marsikdo želi nečesa, kar bi ga dvignilo in mu vrnilo vsaj nekaj občutka za lepoto in harmonijo. Ta težnja na napoti marsikoga v gimnastiko. Srednji vek je suženjsko uklenil telo s tem, da ga je popolnoma podredil duhu ter ga zanamiral; moderni vek bioloških raziskovanj pa je dokazal samostojnost in enakovrednost telesa in ga osvobodil na tako ekstremen način, da je pretrgal enotnost telesa z duhom. Razni teletalni sistemi polpreteklega dobe, predvsem pa pohlep po športnih rekordih, so ustvarili iz telesa popoln precizen stroj. Razkol med telesom in duhom je privedel duha v ekstremno razumskost, izpremenil je telo v brezdušnega mehanizem in kar je bilo nekoč najdragocenejši plod enotnosti obeh: impulsi, čustva, je odmiralo ali se popitvilo. Zato je treba današnjega človeka povrniti zopet v njegovo naravno stanje, ustvariti je treba znova ravnotežje, harmonijo med duhom in telesom. Zavedajo ali podzavestno sluti današnja generacija na ta nedozvedek in mu skuša na razne bolj ali manj učinkovite načine pomagati. Vsak se dobro zaveda, da zahteva današnja doba »celega človeka«. Le najmočnejši po duhu, intelektu in zdravju morajo ostati v borbi za obstanek na površju; kar je slabega, se same izloči kot nesposobno. Pehanje za obstanek, za najpotrebnejši življenjski pogoj, za obstoj človeka poplavlja, da celo posurovi, zato si marsikdo želi nečesa, kar bi ga dvignilo in mu vrnilo vsaj nekaj občutka za lepoto in harmonijo. Ta težnja na napoti marsikoga v gimnastiko.

Na tej osnovi posluša človek Govekarjeve. Njen sistem je individualen in skuša dati

Il Duce riceve — Duce sprejema

a Palazzo Venezia la Delegazione dei Mutilati tedeschi con a capo il Comandante Hans Oberlindner — v Beneški palači delegacijo nemških pohabljenec, ki ji načeluje polveljnik Hans Oberlindner

Podnebje in nosovi

Velikost človeških nosov je, kakor vsi vemo, zelo različna. Znanost je hotela dognati tudi to, odkod izvirajo te razlike. Pri tem je odkrila, da različna velikost nosov nikakor ni igra naključja, temveč da so ji vzrok zlasti podnebni pogoji. Nos je pač v prvi vrsti za to, da ogreje zrak, ki ga vdihavamo, ter obvaruje tako grlo in pljuča prehladov. Čim hladnejši in čim bolj suh je zrak, ki ga človek vdihava, tem več dela ima potem nos. Iz tega bi bilo sklepati, da mora biti tudi nos sam na sebi tem večji, čim hladnejše je podnebje. Zato imajo prebivalci mrzlih pasov dolge nosove z nekaj ožjim in višjim hrbtom. Da

živijo dandanes ljudje z najrazličnejšimi velikostmi nosov skupaj, je umljivo, kajti posebnosti telesne zgradbe se podeljujejo dolga pokolenja, preden je opaziti kakšno prilagoditv.

Iz tega pa se skušali razjasniti tudi različne razlike plemen in ljudstev. Če naša teorija kaj velja, bi bilo n. pr. sklepati, da izvirajo tisti Indijci, ki imajo dolge nosove z ozkim hrbtiščem iz severnih dežel. Potrdilo za to teorijo bi imeli v tem, da so bili nosovi ljudi v ledeni dobi, kakor je razvidno iz ohranjenih lobanj, večji nego povprečno pri današnjih ljudeh.

A-ge, 3000 let stari japonski sport

V Evropi vemo le malo o umetnosti ribiške družbe v Gifuju, mesto v srednji Japonski, čeprav opravljajo ti ribiči svoj »a-ge«, ribolov s kormoranom, ki so za lovski posel nalašč desirani. Takšna ptica je vredna nekoliko tisoč lir. Ker so kormorani navajeni, da si iščejo hrane med ribami, jim je treba preprečiti, da bi ne pospravili plena. Zato jim pritrdijo okrog vratu kovinast obroč, tako da večjih, torej za prodajo sposobnih rib, ne morejo požirati, male ribe, ki se ne dajo prodati, pa lahko zdrknejo pticam v želodec.

Na lov se spravljajo brodovja gifujskih ribičskih čolnov zlasti v temnih majskih nočeh. V vsakem čolnu so štirje možje, vodja čolna drži v svoji roki dvanajst vrvice, na katerih je privezanih dvanajst kormoranov, pomočnik ob njegovi strani pa upravlja še štiri ptice. Na lovišču pomenejo kormorane v vodo in sedaj gre za to, da pravočasno opazijo, katera ptica je ujela ribo, ter da v zmešnjavi vrvice potegnemo pravo na krov. Na vsakem lovu, ki traja približno po štiri ure, se ta manever ponovi kakšnih 800-krat in plen je obilnejši, nego če bi se galevali s trnikom.

Milijon lir za žepno uro

Vilo Kemala Atatürka v Smirni so po smrti velikega turškega državnika in reformatorja spremenili v muzej. Tu so zbrali dragocene spomenike na njegovo vojaško in politično kariero. Uprava muzeja pa si prizadeva, da bi nabavila posebno dragocen spomenik. Gre za žepno uro, ki je med borbi pri Gallipolju med svetovno vojno rešila življenje bodočemu ustanovitelju turške republike. Krogla, ki je bila usmerjena naravnost v njegovo srce, je zadela ob uro, ki jo je nosil takratni general Kemal paša v prsnem žepu, in se v njej ustavila. Znano je bilo, da je ta ura po bitki pri Anafarti postala last nekega častnika nemškega glavnega stana, pozneje pa so se sledovi za njo izgubili. Šele po mnogo letnem pozvedovanju so sedaj ugotovili, da je uro kupila neka ameriška milijonarka, ki jo je odnesla s seboj v Ameriko. Švicarska tovarna, ki je to dragocenost svoječeno izdelala, je izrazila željo, da jo odkupi in nato daruje upravi Atatürkovega muzeja v Smirni. Ponudila pa je v italijanski valuti nič manj nego milijon lir.

A NEKDOTA

Slikar Menzel ni trpel namigavanj na svojo malo postavbo. Nekega dne se je udeležil dvornega plesa. V dvoranah je vladala strašna vročina. Neki znanec, mož visoke postave, se je ustavil pred Menzlo in mu dejal: »Povejte mi, Menzel, ali je pri vas tam spodaj tudi tako vroče?« Menzel mu je ročno porinjal: »Pri vas zgoraj mora biti na vsak način bolj vroče, kajti jaz ne zastavljam tako neumnih vprašanj!«

VSAK DAN ENA

»Dovtip že dolgo poznam!«
»Zakaj se potem tako smejete?«
»Spomnil sem se na tedanje priliko, ko so mi ga prvič povedali!«

Africa settentrionale — Iz severne Afrike

Campo di concentramento di prigionieri britannici — Koncentracijsko taborišče za britske ujetnike

Kulturni pregled

Naša prizadevanja v plesni kulturi

Gimnastične in plesne šole, ki označujejo sodobna stremiljenja

V Ljubljani je vladalo od nekdaj dovolj živahno zanimanje za telesno vzgojo. Kakor druga, je tudi naše mesto doživelo času primeren razvoj. Če pogledamo dobri dve desetletji nazaj, vidimo, da je cvetela predvsem v raznih teletalnih društvih telodvaja. Kasneje, ko se je z vsem poudarkom uveljavil sport v svetu, je to tudi pri nas močno odjeknilo in dobili smo razne športne klube. — Čim je bila leta 1919 na novo odprta naša Opera in smo z njo dobili balet, se je pokazalo, da je zamikala mlado generacijo tudi telesna vzgoja v bolj umetniški smeri.

Baletna šola mojstra Vaclava Vlička nam je dala več plesalk, njegova najboljša in najpomembnejša plesalka, ki je imela uspehe tudi v inozemstvu, je bila Lidija Wisiakova; kasneje, po svojem šolanju v inozemstvu, je poučevala skupaj z Vličkom umetniški ples.

Ko si je utrl pot moderni, izrazni ples, se je prav počasi tudi pri nas uveljavilo zanimanje zanj in okus našega občinstva se je prilagajal moderni smeri. Prvi umetniški nastopi Mete Vidmarjeve, pionirke moderne plesa, so kmalu dosegli priznanje naših ljudi. Poleg njene plesne šole so se jeli pojavljati tudi razni gimnastični tečajji, v katerih so gojili tudi plesno gimnastiko, seveda bolj kot nekakšno panto, ki je imela nalogo zgolj kulturnitvati telesno kretanje brez globljega umetniškega namena. V tem pogledu je ostala šola Mete Vidmarjeve, ki obstoji že nekaj let, kot edina resna umetniška šola za moderni izrazni ples na prvem mestu.

Razen njene šole imamo na konservatoriju tečaj za balet, ki ga vodi baletni moj-

ster Peter Golovin. Ta pa poučuje predvsem klasični balet.

Mimo teh dveh izrazito plesnih pedagogov so se pojavili vsako leto v Ljubljani razni učitelji gimnastike, ki so imeli svoje bolj ali manj obiskane tečaje. Za naj omenimo še zelo važna ortopedsko tečaja. Šolo gospe Brecljeve in tečaj društva »Atena«.

Med plesno in ortopedsko gimnastiko je seveda nešteto odtenkov; vsak gimnastični pedagog ima po svoje prikrnjeno metodo, ki se približuje kdaj na kdaj bolj eni, kdaj pa kdaj bolj drugi smeri.

Najmlajšo gimnastično šolo ima v Ljubljani Milena Govekarjeva, ki jo je prenesla sem iz Kranja. Zanimiva je predvsem, ker družji v sebi razne gimnastične panoge. Govekarjeva se je učila najprej ritmike in plastike v tečajih Wisiakove. Delala je marljivo v raznih teletalnih društvih in posežala za največjo resnobo gimnastične šole v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Pozneje je nadaljevala svoj študij v šoli asistentke Rudolfa Labana Dusie Bereski, ko je bila ta deli časa v Beogradu in v Splitu. Zatem je bila Govekarjeva asistentka v gimnastični šoli Jankovičeve v Zagrebu; končno je namravila še tečaj na Visoki šoli za telesno vzgojo v Beogradu.

V prvi vrsti se bavi z gimnastiko za kateto si je pridržala svoj lastni sistem: izbrala si je od vseh metod kolikor jih pozna najboljše in si tako ustvarila svoj sistem Govekarjeva spada v vrsto modernih gimnastičnih pedagogov, katerih stremiljenje ne ore zgolj za telesni treninam, temveč za celostno delovanje človeka.

Kronika

IZ LJUBLJANE

• 10.000 tekmovalk v natečaju za najlepši nasmehek. Tekme za najlepši nasmehek, ki jih vsako leto prireja nek tiskovno podjetje in neka tovarnica parafumov v Milanu, se je letos udeležilo 10.000 lepotic. Ocenjevalna komisija, ki jo tvorijo odlični talijanski umetniki in literati, je razdelila 10 nagrad, med katerimi prva predstavlja 5000 lir kot državni pravek, brljant, vreden 5.000 lir, hišno opravo enake vrednosti, račoparat in športno obleko. Prejela jo je gđc. Adriana Serra iz Rima, ki jo bo hkrati ena najuglednejših kinematografskih tvrdk angažirala za svoj najnovejši film. Drugo nagrado je prejela gđc. Mariangela Biondi iz Spezie, odlikovani pa sta bili še gđc. Maggaelena Pozzi iz Milana in gđc. Rosanna Abbiate iz Palerma.

• Italijanski filmi v Nemčiji. Odkar je film Augusta Genina »Obleganje Alkazara« po vseh nemških mestih doseglo tako velik uspeh, je Italijansko-nemška kinematografska zveza sklenila uvoz italijanskih filmov v Nemčijo povečati. V tekoči sezoni bo v Nemčiji predvajanih skoraj dvakrat toliko italijanskih filmov kakor v lanskem, ki je doslej zabeležila največje število.

• Pričelovanje bombaža v južni Italiji. V borbi za doseg avtarike so posebej omembe vredni uspehi, ki jih je doseglo pričelovanje bombaža na pobudo Bombažne družbe za južno Italijo na osušeni ozemlju pri Battipagii. Poizkusi z gojitvijo bombaža so se pričeli leta 1934, ko je bilo v ta namen obdelanih 15 hektarov zemlje. V Irbski dolini je v teh letih zrastle cela vrsta tvojnic, ki predelujejo bombaž. Domača bombažna industrija je dala do sedaj lep prispevek našemu vojnemu gospodarstvu.

PROJA

doslej označba za kavino mešanico v celofanskih zavitkih (žitna kava).

• Razvoj italijanskega zavarovanja. Po podatkih, ki jih je zbrala Nacionalna fašistična zveza zavarovalnih zavodov, je bilo dne 31. junija lanskega leta v Italiji 118 zavarovalnih zavodov, ne všteti Nacionalni kreditni zavod za promet. Med njimi je bilo 85 nacionalnih podjetij (65 anoničnih družb, 4 anonimne zadruge in 16 vzajemnih zavarovalnic), eno napol državno podjetje in 32 inozemskih anoničnih družb. Medtem ko je povprečni dobiček zavarovalnih podjetij leta 1934. znašal 13,30 odstotka, je v naslednjih letih stalno naraščal in je leta 1935. dosegel 17,32 odstotka. Zavarovalne vsote so znašale 3.202.082.494 lir, h katerim je treba prišteti še zavarovalni znesek 953.618.020 lir Nacionalnega zavarovalnega zavoda.

• Velik požar na žagi v B'strli. V sredo zjutraj so bili ljubljanski gasilci poklicani na pomoč v Bistrico pri Verdu, kjer je gorela Galetova žaga. Ogenj so domačini opazili že kmalu po polnoči, vendar so mislili, da ga bodo sami omejili. Ker pa se je ogenj element vedno bolj širil, so ob pol 3. ponoči poklicali na pomoč še ljubljanske gasilce. Najprej so se odpravili prostovoljni gasilci, pomoč pa je bila tako nujna, da so morali oditi za njimi še poklicani gasilci. Ogenj se je začel širiti v glavnem posloju, kjer so nameščeni stroji in žage. Sodiijo, da se je razširil iz parnega kotla. Škoda cenijo na milijon lir in je le delno krita z zavarovalnico. Ljubljanski gasilci so se vrnili ob pol 10, ko je bil ogenj udušen.

• Pred veleposojem v Leipzigu. Od 1. do 5. maja bo v Leipzigu splošnoizdatni veleposoj, ki nudi v 24 velikih palačah prostora za 7000 razstavljalcev. Na veleposoj se bo tudi letos v prvi vrsti uveljavilo italijansko gospodarstvo, ki mu je že zdavnaj uspelo odpreti s svojim industrijskim proizvodom pot na nemški trg. Kakor je predsednik veleposoja dr. Ludwig Fichta o priliki zadnje prireditve poudaril v nekem svojem članku, je veleposoj v Leipzigu več kakor katera koli druga ustanova doslej pripomogla k uspešnemu gospodarstvenemu sodelovanju ozi.

OTROSKA ODKRITOST

Posetnik: »Ali vedno tako rad deklamiraš, dragec?«
Domači sinček: »Oh, nikakor ne. Ali mamica hoče, da deklamiram, kadar želi, da gosta odpravi.«

Žurnalist je edini pisatelj, ki ne upa v nesmrtnost svojega dela, ko jemlje pero v roke. Že to zadošča, da ga imejno radi. Po knjigah, ki jih čitaš, lahko presojam tvoj poklic, kulturo, zanimanje, duhovno svobodo. Po knjigah, ki jih čitaš vedno znova, spoznavam tvojo starost, tvojo nravo, to kar si pretrpel in to, kar še upaš. Lepi izumi so brzojav, telefon, radio, železnica letalo. Toda človek postaja tak, kakršen je bil prej.

Imaš prav, vendar lahko sedaj človek stori v enem dnevu dvakrat toliko zla ali dobrega kakor prej.

Pobota se s svojim sovražnikom samo tistega dne, ko veš, da je prav gotovo nesrečen. Smeš se svojemu sovražniku samo tedaj, ko veš, da se on ne more smejati tebi.

Pravi gospod je tisti, ki nikdar ne zatrjuje da je gospod.

Da čustvenost je potrebna. Toda brez inteligence ni umetnosti. Čustvenost je seme, inteligence pa izorana njiva.

Današnji človek je samo odlomek človeka. Nedostaja mu radovednost za vse drugo, kar ni njegova stroka. Znanstvenik ne pozna ne zgodovine in ne poezije. Pesnik ne kaže zanimanja za fiziko ali za kemijo. Kdor se je kaj malega naučil iz katere koli stroke, skuša brž izkoreniniti za to, da bi zaslužil kaj denarja. Nekdo se se ljudje učili da bi kaj razumeli, danes se uče zato, da bi kaj delali. Da v tem ozvedu je človek postal stroj.

Nekateri svetujejo: »Piši kakor hočeš, slikaj kakor hočeš. Še bolje da pišeš ali slikar kakor ni pisal ali slikal nikoli pred teboj.« Tako svoboda je podarjena ni na pridobitvena: namesto da ti je originalnost smoter ti je izhodišče. Zato mnogi ostajajo na istem mestu in se ne spoprijo, da so bili prišli ne da bi bili kdaj odšli.

Radovednost je moja največja moč. Samo z njo si lahko domislil, da sem v svojih možganih ostal mlad. Da zadostim tej radovednosti, iščem vedno tistih, ki so

u— Nova grobova. Za vedno je zapustil svojce, zadet od srčne kapi, trgovski zastopnik g. Rafael Vuga. K večjemu počitku ga bodo spremili danes ob pol 17. izpred hiše žalosti Povšetova ulica 82, na pokopališče k Božjemu grobu v števanji vasi.

u— Po daljšem trpljenju je umrla dobra mati g. Antonija Varškova. Na njeni zadnji poti so jo spremili včeraj popoldne na pokopališče k Sv. Križu. — Pokojnika bomo ohranili blag spomin, žalujočim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

u— Promocija. Na beograjski medicinski fakulteti je bil promoviran za doktorja vsega zdravstva g. Arnold Bidovec iz Ljubljane, Cesitumato.

u— Tramvajski promet stalno narašča. Električna cestna železnica je v zadnjem času doživela tak porast potnikov, kakršni nikdar doslej. Zdag ga že ni več časa in ni je več proge, da ne bi bil vsak tramvajski voz poln. Uprava si prizadeva na vse načine olajšati preobremenjenost s tem, da stavi v promet vse razpoložljive rezerve. Tako vozi tramvaj večkrat na dan iz šiške naravnost do Viča; kadar pa je naval najtrajnejši, brzi proti Viču in nazaj kar po trije vozi drug za drugim. Enako živahen promet je tudi na ostalih progah. Vozovi so zmerom obteženi, da trpijo okvare. Potniki so se počasi privajali na novi red v tramvajih. Na pozive sprevodnikov ubogljivo vstopajo z zadaj in izstopajo sprede. Največje je zmerom manj. Vsi so pozdravili vovze s preurejenim notranostjo. Sedeži v smeri vožnje zavzemajo mnogo manj prostora. Preurejeni bodo drug za drugim vsi tramvajski vozi.

u— Koncert violinske virtuozinje Pina Carmirelljeve bo drevi ob pol 19. uri v veliki Filharmonični dvorani. Pina Carmirelli je mlada umetnica, izrednih sposobnosti, ki ima za seboj že bogato in uspešno koncertno kariero. Vsi kritiki so navdušeni od njene umetniške igre in predvsem hvajajo njeno odlično interpretacijo. Na nocojšnjem koncertu bo izvajala naslednji spored: 1. Grieg: Sonata v c-molu; 2. Čajkovski: Prvi stavek koncerta v d-duru; 3. Copola: Legenda; 4. Hubay: Zefir; 5. Ravel: Komad v obliki habanere; 6. Paganini: Capricci št. 2 za violino solo; 6. Casella: Preuditi in Sicilijanski ples. Pri klavirju Maria Sala. Opozarjamo na nocojšnji koncert, za katerega so vstopnice v preprodaji v knjigarni Glasbene Matice. Začetek bo točno ob 1/2 7. uri, zato konec pred 8. uro.

Modni atelje »Vera«

Telefon 24-63 Nebotičnik VI.
NE DELA od 5. II. do 14. II. 1942.

u— Na prihodnjem koncertu komornega orkestra bodo sodelovali tudi štirje solisti in sicer: Valerija Heybalova, naša najodličnejša operna pevka, ki bo zapela s sedem Schumannovih samospevov, dalje pianist Bojan Adamič, ki bo spremenil solist, ko in samostojno igral s spremljevanjem godalnega orkestra na klavirju. Faurjevje Andante moderato za klavir in godalni orkester. V zaključni točki koncertnega sporeda, v Bachovem koncertu za dve violini s spremljevanjem godalnega orkestra pa bosta nastopila kot solista naša odlična violinista Leon Pfeifer in Albert Dermeli. Umetniško vodstvo koncerta je v rokah violinista Karla Rupla. Na prvi nastop našega novega komornega orkestra, ki bo v ponedeljek 9. t. m. v veliki Filharmonični dvorani, se prav posebno opozarjamo. Začetek točno ob četrt na 7. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

u— Za umetnostno razstavo v Galeriji Ohsnel vlada prav živo zanimanje. B. ata Drago in Nande Vidmar sta mojstrsko upodobila naše vase, naša polja in naše gozdove. Trideset njihuj ozi zgovornih dokazuje, da sta umetnika odkar sta zadnji razstavljal, marljivo delala in dosegla velik napredek. Razstava bo odprta le kratke čase. Odprta je popoldne in popoldne.

u— Nesreča. V kočevskem rudniku zaposleni rudar Matija Marjetič je delal na dnevnem kopu. Med delom se je nanj usula zemlja in mu nalomila nekaj reber. — Hlode je nalagal na voz 22letni sin posestnice Jože Zupančič iz Hrastodola pri Stični. Po nesreči se mu je eden od hlodov zvalil na levo in mu jo zlomil. — Pri smučanju

si je zlomil levo nogo 16letni dijak Boris Marolt iz Ljubljane. — 5letni sin posestnika Drago Kosmač iz Ježice pa se je z vrelo kavo hudo opeknil po trebuhu. Ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

u— V počastitve umrlega Alojzja Podboja daruje g. nadsvetnik inž. Stern 250 lir za Društvo slepih.

u— Ob priliki krstne slave g. šefa Milivoja Lajovica darujejo uslužbenec tovarne M. Lajovc, dr. z o. z. in »Velta« ir. z o. z. znesek 100 lir za »Društvo slepih«.

u— Za revnega invalida so darovali: neimenovana 55 lir, neimenovana 50 lir, neimenovana 25 lir in neimenovana 10 lir. Denar je v blagajni »Jutrac«.

u— Tridka T. R. Brear, Kolodvorska ulica, je darovala 300 lir dijaški kuhinji v Akademskem kolegiju namesto venca na grob svojega prijatelja pok. g. Mihaela Kavčica, trgovca in posestnika v Zgornji šiški. — Najlepša hvala!

u— Namesto venca na grob pok. gosp. Alojzja Podboja je daroval gosp. Alojz Završnik Društvo slepih v Ljubljani 150 lir, za kar se mu Društvo slepih najtopleje zahvaljuje.

Iz Mokronoga

Nabava mesa. Občinski preskrbovalni urad poziva vse prebivalce, ki si nabavljajo meso pri tukajšnjih mesarjih, da se javijo najkasneje do 8. t. m. pri njih, torej pri mesarju, kjer so do sedaj nabavljali meso. S seboj morajo imeti živilske nakaznice za mesec februar.

Nesreča. Pri smučanju si je zlomil nogo učenec I. razreda Vutkovič Mišo, sin učitelja. Zdravi se v domači oskrbi.

Mraz in sneg. Mirnska dolina je že od nekdaj poznana kot ena najmrzljivejših delov naše domovine. To je bilo letos tembolj potrjeno, saj tudi starejši ljudje ne pomnijo takega mraza. Temperatura se je gibala od —24 do —30° C v samem trgu, na odprtih krajih in ob rekah mirni pa je dosegla še nižjo stopnjo. Vinogradniki se boje, da je morda pozebla trta. Tolažijo se le s tem: ker se niso bile trte oledenele, ni bila pozeba tako velika.

Otvoritev kmetsko-nadaljevalne šole. V terek 3. t. m. je bila otvorjena na tukajšnji šoli kmetsko-nadaljevalna šola. Potreba po ustanovitvi je bila očitna po tem, da se je odzvalo tako lemo »Šola fantov« ki so se prijavili in ki so obljubili, da bodo šolo redno posejali do srede aprila, ko se začne važnejša dela. Našemu kmetskemu ljudstvu je treba strokovno izobrazbe, da bo naše obdelovanje smotnejše in donosnejše. Da bi le ta tečaj obrodil čim lense uspehe! Zelo se pogrešamo ustanovitve obrtno-nadaljevalne šole v našem kraju. Saj je trški okolišč tako velik, da bi bilo s tovarniški vajenci preko 40 učencev. In tudi po izjavah vajencev bi bilo dosti zanimanja za šolo, a tudi potreba je velika, če opazujemo vajence.

Iz Novega mesta

u— Prodoren uspeh »Izdaje pri Novari«. V terek zvečer je g. stoval v Novem mestu ljubljanski Narodni gledališč iz Arxovo dramo »Izdaja pri Novari«. Za gostovanje je bilo izredno zanimivo in je bila črna dvorana pravega doma posebej pri večerni predstavi do kraja polna. Predstava sama je nudila izreden umetniški užitek, kakršnega je Novo mesto le redko deležilo. Ogrudje te močne epsko-dramatske stvaritve je bilo v izkušeni rokah Petra Malca, Rada Nakrsta, Ene Starčeve in Elvire Kraljeve, ki so ustvarili tako krepke like, da so si ta mah osvojili novomeško občinstvo, ki je po vsakem dejanju ponovno klicalo igralce pred zastor. Graje vredno pa je vendar, da nekateri ne prihajajo točno k predstavam. Tako je velik del prvega dejanja potekal v stalnem hrupu in bo nujno potrebo, da se v bodoče zabrani zamudni kom vstop v dvorano. Prav žalostno poglavje tvori tudi del občinstva, ki s smehom celo ob najbolj žalostnih prizorih moti potek predstave. Razen tega je potrebno, da se pred pričetkom dejanja z zvoncev opozorijo kadilec in sprehajalce na pričetek dejanja.

u— Slab živinski sejem. Izredno visoko zapadli sneg, ki je celo v neposredni novomeški okolici, na nekaterih mestih dosegel do 90 cm, je onemogočil dovoz prašičev na novomeški tedenski živinski sejem. Skupno je bilo prignanih na sejem samo 10 prašičev, kar je pač najmanjše število prašičev, kar jih je sploh bilo kdaj pripeljanih na novomeški trg. Vsi prašiči so

bili takoj razprodani in so številni kupci odšli domov praznih rok. Cene se kljub velikemu povpraševanju niso dvignile. Mnogo večji dogon živine se pričakuje za prihodnjo sejmico, ki bo izjemoma šele v ponedeljek na Loku.

u— Veseli teateri gostuje. Do solz se boste nasmejali danes v petek, ko obišče Novo mesto ponovno Podkrajškov »Veseli teater«. Na sporedu bo popolnoma nov spored in bo sodeloval v veselih enodejankah, kupletih in ilustriranih dvotipih celotni ansambl s Adamčevim orkestrom. Poleg že priznanih gledaliških umetnikov Koviča, Verdončika, Zamejčeve, Kovarve in Razbergerjeve bo tokrat prvič nastopil na novomeškem odru tudi bivši prvak zagrebške in beograjske drame g. Ljubisa Jovanović. Predstavi bosta ob 16. za okolice in ob 18.15 za ostalo občinstvo.

Z Gorenjskega

O delu narodnosocialistične stranke na Gorenjskem poročajo gorenjski tednik: Ko je bila izgraditev stranke že toliko napredovala, da so bili v radovljiškem okrožju vpisani vsi delujoči strankini sodrugi, je vpoklical okrožni vodja dr. Hradečki vse sodrugi in del v radovljiškem okrožju delujočih sodrugov k prvemu poučnemu tečaju v Gozdu-Martuljku, da so tam prejeli prva navedila za delo in posebno usmeritev. Razen nove postavljenih vodj, krajevnih skupin in oporišč je okrožnemu vodji javil tudi velik del v radovljiškem okrožju delujočih strankinih sodrugov. Walter Komposch, vodja delnega selskega urada, je govoril o boljšeizmu, dr. Starčero pa o zgodovini Gorenjskega Gorenjski tednik pravi, da je na odličan način obrazložil udeležencem temelje znanja o preteklosti te dežele, ki se že nad tisoč let živahno udeležuje vsenemškega dogajanja. Govorili so še nekateri drugi govorniki. V kratkem bodo sledili še drugi tečaji.

Smrtna nesreča pri drvarjenju se je primerila v Smartnem v kamniškem okraju. 41 letni kmet Jakob Vrankar se je podal s konjema spravljal bukev domov. Čez čas ga je 16 letna hčerka našla mrtvega v nekem jarku. Konji so se stali privezani k deblu in pripravili poteginiti. Očitno je deblu pri padcu poškodovalo Vrankarja, mu zlomilo hrbtenico in mu zadalo še druge smrtonosne poškodbe.

Ogenj zaradi cigaretnega ogorka. Na kozolcu gostilničarke Jermanove na Količevem se nastal požar, ker je nekdo po ne previdnosti odvrnil cigaretni ogorek na stelo. Gasilci Bonatove tovarne so požar v kratkem pogasili, da škoda ni prevel občutna.

Kuharski tečaji se nadaljujejo v raznih gorenjskih krajih. Poučujeta voditelja delnega pododdelka za prehrano Truda Anzererjeva in voditelja tečajev Hana Abtova, ki zlasti razpravljata o uporabi krompirja in o pripravljanju jedi iz enotnega lonca.

Iz Smrtna pri Litiji poročajo gorenjski tednik, da tudi najjužnejši obmejni predel Gorenjskega obiskuje delni filmski voz, ki predvaja zvočne tednike in filme. Nekateri ceste go bile popravljene, prav tako razna uradna poslopja. V šoli se stalno vrše tečaji nemščine.

O praznovanju 30. januarja poročajo, da je bilo v št. Vidu nad Ljubljano prvo javno zborovanje in je okrožni vodja Kuss poročal o političnem položaju in o razvoju narodnosocialistične stranke na Gorenjskem. Podobno zborovanje je bilo v škofiji Loku, kjer je štabni uradni vodja Koch govoril o bistvu nemškega narodnega reda. Na zborovanju v Kranju pa je govoril vodja krajevnih skupine Huber v Kranju je bil v nedeljo zvečer tudi zabavni večer v korist zimske pomoči, v škofiji Loku pa je bil tak koncert v soboto zvečer.

S Spodnje štajerske

Živiljsko gibanje v Mariboru. V Radvanju je praznovala 10 letnico gostilničarke Julijana Pšundrova. V drugi polovici januarja je bilo v Mariboru 93 porokov (40 dečkov in 53 deklic), umrlo pa je 28 moških in 31 žensk. Poročilo se je 42 parov. Največje število porok bo menda v prvi polovici februarja.

Samaritanski tečaji v Mariboru. Včeraj se je v Mariboru začel tretji samaritanski tečaj Nemškega Rdečega križa. V 20 večerih, vsak ponedeljek in četrtek od 8. do 10. bo zdravnik dr. Mauritsch z gojenci obdelal snov, katere znanje je potrebno za ravnanje z ranjenci in bolniki. V februarju bo poloben tečaj v Marenbergu ki ga bo vodil dr. Hönigmann.

prav, če jih kaj tišči in kolje, se zatečejo v gostilne.

Cankar, id ni podeloval železnih živcev, je po takratnih šegah mladine svojega časa zahaal v gotline in tam obsedel — do svoje smrti — tako rekoč. Prišleče se utrjevalnost po naporih pisanja (včasih je en sam stavek radi blagorajsa po celotno obračal in pilil) — prišleče krivice napade in zasramovanja od strani bdkakov in falcov, — gmočne skrbi, trajno negotovost obstoja itd. — kaj je čudno če je mož nil in kadil, ko premno brez prave potrebe zolj iz požarnosti »zroč in »zroč? Mnogi zlikovci so hoteli Cankarovo pisanje in je navidezno usmiljenost zlorabiti kot nekako olajševalno okoliščino za zoper nje zaresen poglobljenejši zločin v njegovih pisanih moralnih pridigah, — češ da je sploh samo v pianosti pisal. Lahko pa demantiram in prišedem, da v pianosti ni sploh ničesar napisal, se potrdila o priložnostno »pumpu« ne in je v tem stanju včas prav tako neslane kvasil kot drugi normalni ljudje. Če sploh kaj pianost pomaga umetniku pri delu, je duševno del, te prav gotovo ravno tako potvora kot mesen otrok, v hudi pianosti spočete.

Tako piše Smrekar, ki pozna z intimne strani življenja umetnikov, posebej se pokojnega Ivana Cankarja.

Nova publikacija Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. Matematično-pridolovni razred Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani je izdal v brošuri na 64 straneh razpravo Ivana Vidava »Klet novi teoriji v teoriji linearnih diferencialnih enačb«. Razprava je izšla dvojezično: nje vzglavna vsebina je povzeta tudi v nemškem prevodu. V problematiko višje matematike seveda delo mladega človeka. sklega matematika bo tako dostopno tudi tuim strokovnikom, kakor je sploh namenjeno samo strokovnim krogom ki bodo lahko po zasluzi ocenili pomen in veljavo Vidavovih raziskavanj.

Razstava nemške vojske. Od 31. januarja do 8. februarja je v prostorih mariborskega gradu odprta razstava nemške vojske pod geslom »Planika in lovora«. Razstava prikazuje med drugim pestro zbirko akvarioev in fotografij iz junaških bojev nemških planincev v Grčiji in na Kreti in podaja nazoren vpogled v zmagoviti pohod na Balkan. Poseben oddelek je posvečen podvigom nemških planincev na Norveškem.

Kmetijska razstava. Od 1. do 8. februarja bo v zbornici Stajarske domovinske zveze v Mariboru velika kmetijska razstava, ki je že lani v Celju vzbudila veliko zanimanje. saj jo je obiskalo okrog 20.000 ljudi. Zdag pa je še znatno razširjena in podaja zanimivo gradivo o kmetijstvu v Nemčiji. Draga cigara. V Cizejevi gostilni v Mariboru je sedela družba navdušenih pristavev narodnosocialistične stranke. Na pobudo staničnega vodje Vilhalda Kopetitia so začeli za zimsko pomoč dražbati cigaro, ki je naposled bila izdražbana za 153,30 mark.

Vrsta nesreč. Na državni cesti v Lajterspergu so se prevrnila sani, naložena s senom, in so pokopale pod seboj 55 letnega hlapca Andreja Kranjca in 62 letnega Antona Novaka, uslužbenca pri Fazarinčevi tvrdki v Studencih. Dobila sta hudo notranje poškodbe. — V Mariboru je padla stopničah 41 letna zasebna Regina Plavčakova in se hudo poledila. — Na Pobreški cesti v Mariboru sta se polhli s krompir 6 letna Kristina in 5 letna Zofka, hčerki delavca Janeza Štusa. Vsi ti poškodovanci so bili npepljani v mariborsko bolnišnico. — Po ne previdnosti dveh kleparških pomočnikov je nastal nedavno jutro požar na podstrešju hiše trgovca Krakerja v Ptuj. Prebivalci so pa sami preprečili večji razmah ognja.

Nemški jezikovni tečaji se pričnejo te dni v naslednjih občinah v brežiškem okraju: v Kozjem, v Sevnici, na Planini, v Pilšanuju, Rajhenburgu, na Reštanju, v Zdoalah, v Sromljah in še nekaterih drugih krajih.

Iz mariborskega gledališča. V tem tednu sta na vrsti dve premieri. Deželno gledališče iz Gradaca je v terek zvečer uprizorilo veseligr »Fantovščina«, v soboto pa bo premiera opere »Dežela smehljajac«. V sredo je bil na vrsti »Rigoletto«, včeraj »Tri stare škatle«, danes pa »Mama, me Butterfly«. V nedeljo popoldne bo mladinska predstava »Zlati zaklad na Pohorju«, zvečer pa bo repriza »Dežela smehljajac«.

Iz Srbije

Profesor Konrad Fink upokojen. Iz Požarevca nam poročajo, da je bil te dni upokojen profesor požarevačke Trgovske akademije Konrad Fink. Preko 38 let je deloval za vzgojo naše mladine, zlasti pa na celjski dvorazredni trgovski šoli, od koder je bil premeščen v Požarevac. Profesor Fink je rodom ljubljčanec, plemenit in duhoviti značaj. S spoštovanjem in veseljem se ga spominjajo njegovi številni učenci in učence, katerim je bil izboren profesor, skrben varuh in nad vse pravičen! Njegovo udeleževanje v javnem življenju je bilo vsestransko. Kdo ga ne pozna kot marljivega predjednika pevskega društva in pa nemurnega pevca. Profesorja Finka dičijo predvsem velika ljubezen do mladine, vsestranska pravičnost. Profesorju Finku, ki je še vedno svež in čil, želimo, da bi v zadovoljstvu in miru užival zasluženi pokoj.

Novi okrožni načelnik valjevski. Ko je bila Srbija razdeljena na nova okrožja, je tudi Valjevo postal sedež enega. Načelnik tega okrožja je postal dosedajni komandant centra v Valjevu gosp. podpolkovnik Dragomir M. Lukić, njegov pomočnik pa g. Sredojević Vukoman. — Za vršila dolžnosti valjevskega sreskega načelnika je bil imenovan g. Protić, dosedajni predstojnik mestne policije v Valjevu, ker je bil dosedajni sreski načelnik g. Dragisa Vasić imenovan za pomočnika okrožnega načelnika v Kraljevu.

TELEFONSKA ZVEZA

— Halo, ali je tam štev 4924?
— Da! Kaj želite?
— Imate na razpolago še dva dobra sedeža drugega poleg drugega?
— Kaj?
— Vprašam; imate še dva dobra sedeža?
— Tukaj sploh nimamo sedežev.
— Če ni drugače, mi dajte dve stolišči.
— Nimamo ne sedežev, ne stolišč, samo ležišča.
— Kdo pa je tam? Ali ni tam dramsko gledališče?
— Ne! Krivo ste zvezani, Tu je pokopališčna uprava.
— Brrr ... Drin, drin, drin.

Francija in Nemčija

Francoski veleposlanik pri nemški vladi de Brinon je dal listu »Gringoire« naslednjo izjavo o nemško-francoskih odnosih:

»Francoski si niso dovolj na jasnem o tem, da borba Nemčije in njenih zaveznikov proti boljševiški Rusiji prav tako štiti tudi našo deželo, naše domove in našo kulturo kakor Nemčijo samo. Kljub vsej propagandi, ki je polna laži in belostoli, propagandi, ki je podobna oni, ki nas je dovedla do današnjega stanja, se bo ta borba končala zmagovito. Naj pa gotovi krogi vedo, da bo po nemški zmagi prepozno postavljati zahteve v imenu zadržanja, ki smo ga imenovali »sodelovanje«, ki pa ne bi bilo nič drugega kakor prebrisana previdnost.«

Obnovite naročnino!

